Nr. 20. NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM. Kraków, Sroda 25 Stycznia 1922. Rok XLI.

„Nowa Reforma" wychodzi codziennie rano.

Prenumerata wynosi:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
W miejscu	5280 Mk	2640 Mk	1320 Mk	440 Mk
z odnoszeniem do domu	6000 „	3000 „	1500 „	500 „
W Polsce:				
z przesyłką pocztową	6000 „	3000 „	1500 „	500 „
W innych państwach	7800 „	3900 „	1950 „	650 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do **Administracji „Nowej Reformy"** w Krakowie.

Redakcja: ulica Jagiellońska 10. Administracja: ul. św. Anny l. 3.

Telefon Redakcji 41. Administracji 241. Dla rozmów **zamiejscowych 1572.**

Nr rach. poczt. Kasy oszczędności 140.956.

Rękopisów nadsyłanych Redakcja nie zwraca.

We Lwowie sprzedaż numerów po 20 Mk: w Biurze dzienników **S. Sokołowskiego,** ulica Trzeciego Maja l. 5 i w **Biurze Flohna,** ulica Legjonów 9.

Cena 10 Mp.

NOWA REFORMA

Prenumeratę [illegible] przyjmują:

Zamiejscową: Administracja „Nowej Reformy" i wszystkie urzędy pocztowe; **miejscową:** Administracja „Nowej Reformy". — Biuro dzienników „Ruch" (dawniej J. Hoppcasa i A. Salomonowej), ulica Szczepańska l. 9; — Biuro dzienników Marjana Hoporzca ul. Jagiellońska l. 7.

Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: **We Lwowie** Biura dzienników: A. Bachstab, ulica Legjonów 21; S. Sokołowski, ul. Trzeciego Maja. — **W Jarosławiu** J. Soszynska. — **W Tarnowie** M. Rockach. — W Wiedniu Herman Goldschmied (sprzedaż oddzielnych numerów) I. Wollzeile 6. — M. Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie i Wrocławiu). — R. Mosse, (także w Warszawie, Berlinie, Hamburgu, Monachjum, Norymberdze). — H. Schalek, Wollzeile.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracja „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza nonpareilowego za raz Mk 30·—. Za układ tabelaryczny, cyfrowy, skombinowany o 50 procent drożej. — **Nekrologi** Mk 45 za miejsce wiersza. — **Nadesłane** po Mk 75·— od wiersza nonpareilowego. — **Głosy publiczne** po Mk 90·— od wiersza. — Na pierwszej stronie 120 Mk od wiersza. Drobne ogłoszenia po 10 Mk od słowa. Ogłoszenia zamiejscowe o 50%, zagraniczne o 100% drożej. **Załączniki** do „Nowej Reformy" (prospekty, cyrkularze ogłoszenia i t. p.) przyjmuje się wedle umowy.

† Benedykt XV

Kraków, 24 stycznia.

Kościół katolicki okrył się żałobą. Papież Benedykt XV po krótkiej chorobie umarł w 67 roku życia, w 44 kapłaństwa, i w ósmym roku swego pontyfikatu.

Europa burzała właśnie huraganem świeżo rozpoczętej wojny i zaczynała broczyć krwią z tysiąca ran, kiedy zmarł papież Pius X, na miejsce zaś jego wybrany został jeden z najmłodszych, szerszym kołom niemal nieznany, kardynał.

Jako Benedykt XV zasiadł nowo obrany papież na tronie namiestnika Chrystusa i objął boski swój urząd niezmylnego pasterza i tłumacza przykazań religji miłości.

Potrzebaby cofnąć się do czasów reformacji i wojny trzydziestoletniej, aby w historji papiestwa znaleźć porównanie dla tych ogromnych trudności, jakie za panowania właśnie Benedykta XV spiętrzyły się przed kościołem rzymskim w szczególności, a religją w ogólności.

»Ecclesia depopulata« — oto jak straszne słowa wiązała stara przepowiednia ze zmarłym papieżem. Jeżeli nie spełniła się w zupełności, to jednak groza ostatnich lat niemal przywodziła na pamięć ludziom tę ponurą wróżbę.

Bardzo wykształcony, znakomity prawnik, Benedykt XV zdawał sobie sprawę z trudności, jakie zastał na swojem wysokiem stanowisku. Trudne jego stanowisko wymagało niezmiernej ogłędności politycznej w czasie wojny, nadludzkiej przenikliwości w czasie rozpoczętego pokoju. Od pierwszej chwili papież chciał służyć i służył pokojowi. Duch czasu nowego sprawił, że służba ta nie przyniosła owoców. Najpierw działał papież po cichu z całą zręcznością tradycyjną dyplomacji watykańskiej. W r. 1917 w lecie zwrócił się do papieża rząd angielski z poufną misją sondowania warunków pokojowych w Niemczech. Nuncjusz monachijski z rozkazu papieża rozpoczął tę trudną i delikatną robotę, ale wkrótce zniweczyła ją brutalna łapa tępego militaryzmu pruskiego. Ludendorff popsuł koła, które przy pomocy nuncjusza papieskiego zaczął już był kreślić Kuehlmann. Stolica Apostolska milczała. Londyn odwołał swoje pełnomocnictwa. Papież, widząc, że w Sztokholmie socjalizm międzynarodowy pod wrażeniem rewolucji rosyjskiej podejmuje nieszczerą i nieudolną próbę pacyfikacji, wystąpił sam z manifestem pokojowym. Odpowiedziały na niego mocarstwa centralne, czując już próżnię pod nogami. Ale milczeli aljanci, którzy z poza krwawego oparu wojny zaczynali dostrzegać zarys zbliżającego się do nich od strony Ameryki zwycięstwa.

Kurja rzymska umilkła, zrozumiawszy, że minął czas, kiedy słowo papieskie, na szalę dziejów rzucone, ważyło więcej, niż miecz. — Przyszedł koniec wojny, ale z nim początek rewolucji światowej. Ostoje konserwatyzmu, z któremi Watykan był zawsze związany, runęły. Upadły wszystkie monarchje, które były jeszcze tylko cieniami i tradycyjnemi symbolami. Zabrakło takiej podpory katolicyzmu i papiestwa, jakim był dwór Habsburgów. Równocześnie zaś na wschodzie, na gruzach caratu i prawosławia, organizacyjnie obcego wprawdzie i wrogiego, ale dogmatycznie najbliższego Rzymowi, zapłonął krwawy pożar nowej nauki, nowych zasad — komunizmu, z jego nienawiścią do wszystkich starych marzeń i religij. Jakgdyby antychryst nadchodził od wschodu.

Benedykt XV patrzył bystro w to straszne widmo i niewątpliwie sposobił się do podjęcia z niem walki ducha. Jako prawnik i kanonista rozpoczął od wydania przedewszystkiem pełnego kodeksu Prawa Kościelnego. Rozumiał, że obok praw boskich kościół musi także jasno sformułować i metodycznie ugrupować swoje prawa ziemskie.

Głęboka mądrość nakazywała Benedyktowi XV wstrzemięźliwość i ostrożność. W trafnem odczuciu ducha buntu i rewolucji dokoła panujących, musiał zaniechać wszelkiej próby siły, nie odwoływał się do swego autorytetu, nie mając pewności, czy w tej sytuacji argument ten okaże jeszcze swoją dawną siłę. Ale w ciszy najwspanialszej organizacji, jaką jest kościół katolicki, robota obronna rozpoczęła się ogromna. Inicjatorem jej i kierownikiem najwyższym był papież Benedykt XV.

Polska żegna zmarłego Papieża ze szczerym żalem. Już w czasie wojny złożył on dowody pełnego zrozumienia pragnień narodu polskiego, kiedy zaś państwo polskie powstało, jeden z pierwszych pośpieszył z błogosławieństwem dla niego i życzeniami gorącemi. Aż dwóch kardynałów naraz dał kościołowi polskiemu, zaznaczając tem, jak wielkie znaczenie przywiązywał do Polski w systemie państw katolickich. Nie omijał też żadnej sposobności, aby publicznie i prywatnie uczucia ojcowskie dla Polski wyrazić.

Jednym z najważniejszych sukcesów pontyfikatu zmarłego papieża było podjęcie stosunków dyplomatycznych pomiędzy Watykanem a Francją. Rozdział kościoła od państwa we Francji, dokonany przez Combesa w sposób nazbyt wojowniczy, wywołał w Watykanie niesłychanie silną reakcję równie z odcieniem wojowniczym, reakcję, której Pius X nie umiał utrzymać w karbach. Obustronne nieprzejednane stanowisko przyniosło niewątpliwe szkody. W roku ubiegłym dopiero nawiązano zerwane stosunki pomiędzy Paryżem a Watykanem i obecnie ambasador francuski rezyduje w Watykanie, a nuncjusz papieski w Paryżu.

Niemniej ważnym jest fakt pewnego zbliżenia się Watykanu do Kwirynału. Duch nieprzejednany, który panował w Watykanie od roku 1870, złagodniał tak znacznie, że mówiono o możliwości pojednania się rządu włoskiego z Kurją rzymską. Tuż przed zgonem papieża trzej ministrowie włoscy ze stronnictwa ludowego udali się do Watykanu i tam wpisali swoje nazwiska do księgi odwiedzających. Przedtem podobne odwiedziny oficjalne były wprost ze względów politycznych niemożliwe.

Zgon papieża Benedykta XV

Papież Benedykt XV. **zmarł w niedzielę 22 b. m. o godzinie 5 min. 50 rano.** — O ostatnich chwilach życia zmarłego papieża donoszą następujące szczegóły:

Rzym, 22 stycznia. (PAT.). Konanie rozpoczęło się o godzinie 2·20 rano. W tym czasie nadszedł kardynał Vigo, aby odprawić mszę świętą w kaplicy papieskiej oraz kardynał Giorgio. Byli oni obecni przy ostatnich chwilach papieża, a kardynał Georgio udzielił umierającemu ostatniej absolucji.

Zgon był łagodny. Przy śmierci była obecna rodzina oraz najbliższe otoczenie papieża. Po zgonie **kardynał Chigi** zainstalował się w Watykanie, **jako marszałek konklawe.** Kardynał dziekan Wincenco **Vanutelli** objął **prowadzenie spraw kościelnych w imieniu Św. Kolegium.**

Rzym, 22 stycznia. (PAT.). Zgon papieża nastąpił bez większych cierpień. Papież z wielkim spokojem wyczekiwał śmierci. W sobotę w południe rozmawiał papież jeszcze z arcybiskupem Bolonji. O godzinie 2 po południu odmówił papież stosowania tlenu.

Rzym, 22 stycznia. (PAT.). Radio. Konanie papieża rozpoczęło się o godzinie 5 min. 45 rano. Wielki penitencjonarjusz Georgio przy łożu umierającego odmawiał modły za konających. Bezpośrednio po zgonie papieża obwieściło to »Osservatore Romano« w żałobnem wydaniu.

Rzym, 22 stycznia. (PAT). Radio. Dzienniki podają, że noc z soboty na niedzielę spędził papież wśród ataków duszności, powodujących widoczny ból oraz częste omdlenia, które dały powód do przedwczesnych doniesień o zgonie. Na placu św. Piotra od wieczora były zgromadzone dziesiątki tysięcy ludzi, które pozostały tam do późna w nocy. W mieście znać było wielkie naprężenie, we wszystkich kościołach odprawiano modły.

Koło godziny 3 rano członki papieża zaczęły stygnąć. Kardynał Gaspari udał się bezzwłocznie do łoża chorego.

KWIRYNAŁ WOBEC WATYKANU.

Rzym, 23 stycznia (AW). »Epoka« podaje, że kiedy dzwony kościołów rzymskich wezwały wiernych do modłów o zdrowie papieża, królewska rodzina zebrała się w kaplicy prywatnej, by **odmówić modlitwę za zdrowie papieża.**

MINISTROWIE WŁOSCY W WATYKANIE.

Rzym, 22 b. m. (PAT.). Minister robót publicznych Micheli i minister sprawiedliwości Rodino udali się do Watykanu i wpisali się na listę odwiedzających, a minister rolnictwa, Mauri, udał się do przedpokoju papieskiego i zapytał obecnych o stan zdrowia papieża. Gwardja papieska powitała ministra honorami wojskowymi. We fakcie przybycia ministrów upatrują widoczny **znak w zbliżeniu się Watykanu i Kwirynału,** poczynionego za wpływem papieża Benedykta XV.

ŻAŁOBA W RZYMIE.

Rzym, 23 stycznia (AW). Tysiące ludzi zgromadziło się dzisiaj na placu św. Piotra i cisnęło się do kościoła św. Piotra. Na znak żałoby **zamknięto wszystkie teatra i kina.**

PRZENIESIENIE ZWŁOK DO KOŚCIOŁA ŚW. PIOTRA.

Rzym, 23 stycznia (AW). Według informacji osób z najbliższego otoczenia, papież prosił, aby ciała jego **nie balsamowano.** Zwłoki papieża będą na Jego własną prośbę wystawione przez trzy dni w sali tronowej i przez dwa dni następne w katedrze św. Piotra. Apartamenta papieskie zostały **zamknięte i opieczętowane.**

Rzym, 23 stycznia (AW). Zwłoki papieża w szatach pontyfikalnych z tiarą złotą na głowie przeniesiono w uroczystym pochodzie do gobelinowej sali tronowej.

Rzym, 23 stycznia (PAT). Stefani. Zwłoki papieża przeniesiono dziś przed południem ze sali tronowej do kościoła św. Piotra. Przeniesienie odbyło się uroczystym pochodem, w którym wzięli udział kardynałowie, prałaci, członkowie korpusu dyplomatycznego, dygnitarze Watykanu i gwardja papieska. W kościele św. Piotra zwłoki złożono w kaplicy św. Sakramentów na katafalku. Po ceremonjach kościelnych dopuszczono do odwiedzenia zwłok ludność Rzymu, która masowo zebrała się.

ŚW. COLLEGIUM.

Rzym, 22 stycznia (PAT.). Po zgonie święte Collegium **objęło kierownictwo spraw Kościoła.**

W **skład** św. **Collegium** wchodzi obecnie oprócz kardynałów włoskich, 5 kardynałów **francuskich, 1 belgijski, 3 niemieckich, 2 Anglików, 2 z Austrji, 2 Polaków, 6 Hiszpanów, 2 z Ameryki,** po jednym **z Węgier, Holandji, Czech, Portugalji,** Kanady i **Brazylji.**

PRZYGOTOWANIE DO KONKLAWE.

Rzym, 23 stycznia (AW). W kolegjum kardynałów odbyło się pod przewodnictwem sekretarza stanu Gaspariego pierwsze posiedzenie celem **ułożenia programu pogrzebowego i przygotowania konklawe.**

Paryż, 23 stycznia (AW). Rzymski korespondent dziennika »Temps« przewiduje, że **Włochy odegrają poważną rolę podczas konklawe.** Szczególnie wielki wpływ przypadnie włoskiej partji ludowej, a to wskutek jej stosunków i wpływów wśród wielu z kardynałów.

Rzym, 24 stycznia (AW) Termin zwołania konklawe zależy od przybycia kardynałów — Jest ich obecnie 71. Przepisane są conajmniej dwa głosowania dziennie. Zgon Benedykta XV nastąpił tak nagle, że nie można było rozpatrzeć szans pojedyńczych kandydatów na tron papieski. Nie ulega prawie wątpliwości, że i tym razem padnie wybór **na jednego z 31 włoskich członków collegium kardynalskiego.**

Rzym, 22 stycznia. (Havas). Jako kandydaci na tron papieski są wymienieni: kardynał **de Lai, Maffi, Dignetti, Gaspar i Ratti.**

TESTAMENT PAPIEŻA.

Paryż, 23 stycznia (PAT). Zmarły papież zapisał cały swój majątek osobisty swemu siostrzeńcowi Józefowi della Chiessa

POLSKA WOBEC ZGONU PAPIEŻA.

Warszawa, 24 stycznia (Tel. wł.) W niedzielę natychmiast po otrzymaniu przez ministerstwo spraw zagranicznych wiadomości o śmierci papieża Benedykta XV, udali się **złożyć osobiście kondolencję** nuncjuszowi papieskiemu w imieniu Naczelnika państwa jen. Jaczyna, w imieniu rządu polskiego prezydent ministrów Ponikowski i minister spraw zagranicznych Skirmunt.

Poznań, 21 stycznia. (PAT.). Z powodu śmierci papieża, ks. prymas Dalbor wezwał duchowieństwo i wiernych do modlitwy za duszę papieża, oraz zarządził, że dnia 30 stycznia ma się odprawić we wszystkich kościołach uroczyste nabożeństwo żałobne.

KONDOLENCJA GÓRNOŚLĄZAKÓW.

Katowice, 22 stycznia. (PAT.). Z powodu śmierci papieża Benedykta XV., prezes naczelnej Rady Ludowej na Górnym Śląsku, wysłał do nuncjusza papieskiego w Warszawie następujący telegram:

»Naczelna Rada Ludowa, reprezentująca cała polska ludność na Górnym Śląsku, boleśnie dotknięta śmiercią papieża Benedykta XV., przesyła Waszej Ekscelencji wyrazy najszczerszego uczucia. Katolicka ludność polska na Górnym Śląsku, zawsze wierna religji swoich przodków, dołącza swe wyrazy bólu, o których doniesienie do Rzymu upraszam Waszą Ekscelencję«.

Z Rady ministrów

POPRAWA BYTU URZĘDNIKÓW.

Warszawa, 24 stycznia (Tel. wł.) Wczoraj odbyło się posiedzenie Rady ministrów, poświęcone specjalnie **sprawom urzędniczym,** a przedewszystkiem sprawie **poprawy bytu urzędników** oraz ewentualnych zapomóg.

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMYTNICTWU.

Warszawa, 24 stycznia (Tel. wł.) Wobec częściowego zdemobilizowania batalionów celnych i zastąpienia ich przez cywilną straż celną ministerstwa skarbu, dowództwo tych batalionów kieruje zwolnione oddziały na **południową granicę państwa, gdzie zaszła potrzeba wzmocnienia odcinków granicznych z Rosją jak również** z Czechosłowacją. Na granicy Czechosłowacji ujawniono bowiem ostatnio wzmożony ruch przemytniczy głównie artykułami, podlegającemi w Polsce akcyzie lub objętemi monopolami a więc: **spirytusem, cukrem, drożdżami itp.**

MEMORJAŁ POSŁA MORACZEWSKIEGO O PRZEPISACH KOLEJOWYCH.

Warszawa, 24 stycznia (Tel. wł.) Wydelegowany przez sejmową komisję komunikacyjną poseł Moraczewski dla zbadania bilansu ministerstwa kolei, zebrał **obfity materjał,** który posłużył mu za podstawę do opracowania wyczerpującego memorjału. W memorjale tym poseł Moraczewski **uważa za konieczność** ujednostajnienie **przepisów kolejowych** we wszystkich **dzielnicach państwa.**

WYJAZD NACZELNIKA PAŃSTWA DO SPAŁY.

Warszawa, 24 stycznia (Tel. wł.) Naczelnik państwa wyjechał w niedzielę o godz. 1.45 w południe do Spały. Nieobecność Naczelnika państwa w Warszawie potrwa prawdopodobnie **tydzień do 10 dni,** o ile sprawy niecierpiące zwłoki nie zmuszą go do wcześniejszego powrotu.

Przed konferencją w Genui

PRZEDSTAWICIEL POLSKI W GENUI.

Warszawa, 24 stycznia (Tel. wł.) Przewodniczącym delegacji polskiej na konferencji w Genui zostać ma kierownik ministerjum przemysłu i handlu dr Strasburger.

DELEGACI NA KONFERENCJĘ W GENUI.

Moskwa, 21 stycznia (PAT.). Jak donoszą, Sownarkow postanowił **wyznaczyć delegatów** na konferencję w Genui. Na czele delegacji stanęli **Lenin** i komisarz spraw zagranicznych **Cziczerin.** Pozatem w skład delegacji wejdą: Worowkin, Krassin, Joffe, Litwinow i Rakowsky, oraz personal urzędniczy i pomocniczy.

Sofja, 21 stycznia (PAT.). Rząd bułgarski otrzymał za pośrednictwem poselstwa włoskiego zaproszenie na konferencję do Genui. — Przedstawicielami rządu bułgarskiego na konferencji będą: prezydent ministrów **Stambolijski,** i p. **Turlachow,** dyrektor urzędu długu państwowego i dyrektor urzędu statystycznego.

KWESTJA KONFERENCJI W GENUI W PARLAMENCIE WŁOSKIM.

Wiedeń, 22 stycznia (PAT). »N. Fr. Presse« donosi z Rzymu pod datą 21 stycznia: Komisja zagraniczna Izby wysłuchała wywodów Bonomiego i markiza della Toretto o konferencji w Cannes i w Genui. Della Toretto podniósł, że rząd sowiecki wysłał we czwartek odpowiedź na zaproszenie go na konferencję do Genui, zredagowaną w tej formie, że **daje zabezpieczenie, iż Rosja gotowa jest przyjąć wszystkie warunki.** Zaproszenie Stolicy Apostolskiej jest niemożliwe, ponieważ idzie tu wyłącznie o sprawy gospodarcze.

Poseł Mobigliani zapytał, co się stanie, jeżeli Rosja zażąda rewizji traktatu wersalskiego.

Bonomi i della Toretto odpowiedzieli na to **wzruszeniem ramion. Bonomi oświadczył, że traktaty pokojowe są nienaruszalne,** interpretacja ich jest jednak różną.

Konferencja państw bałtyckich

Helsingfors, 23 stycznia (PAT). W związku z mającą się odbyć w maju konferencją, z udziałem **Finlandji, Polski i państw bałtyckich** w sprawach ekonomicznych, rząd fiński mianował wczoraj komisję dla przygotowania materjału na tę konferencję.

Ostrzeżenie przed powrotem Habsburga na tron węgierski

Belgrad, 21 stycznia (PAT). Czeskie Biuro prasowe donosi: **Minister spraw zagranicznych** oświadczył w skupczynie, że różne wiadomości głoszą, jakoby istniał zamiar [illegible] byłej **królowej Zyty do Węgier [illegible] są bezpodstawne,** gdyż [illegible] nych czasach niespodzianek, **jest zawsze możliwa.** Uwzględniając powagę takiego kroku, rząd jugosłowiański polecił swojemu posłowi w Budapeszcie, aby wspólnie z posłem czeskim i rumuńskim zwrócił uwagę rządu węgierskiego na skutki takiego kroku. Nadto [illegible] poseł włoski w Belgradzie wskazówki od swojego rządu, aby w myśl konwencji antyhabsburskiej, zawartej w Rapallo, pozostawał w kontakcie z rządem jugosłowiańskim co do ewentualnie mających nastąpić zarządzeń. **»Niewątpliwie także i Polska pójdzie z nami«.** Mocarstwa, zastąpione w konferencji ambasadorów, podjęły w Budapeszcie kroki, identyczne z naszem demarche. Kwestja, czy Węgry będą republiką, czy też monarchją, jest sprawą czysto węgierską, ale kwestja — **powrotu Habsburgów na tron, jest sprawą europejską.** Powrót Habsburgów na tron węgierski oznaczałby **nową wielką awanturę«.** Ostatnim razem poparliśmy nasze ostrzeżenia mobilizacją i koncentracją naszych wojsk na granicy! Wydaliśmy wiele miljonów dynarów na ten cel.

Serbsko-rumuńska konwencja wojskowa

Wiedeń, 24 stycznia (PAT). »Neue Freie Presse« donosi pod datą 21 stycznia z Belgradu, że rumuńska misja wojskowa pod przewodnictwem jen. Christescu przybyła do Belgradu. W kołach politycznych panuje przekonanie, że **zanosi się na zawarcie serbsko-rumuńskiej konwencji wojskowej.** Misja wojskowa była wczoraj przyjęta przez króla.

GABINET BRATIANU W RUMUNJI.

Bukareszt, 21 stycznia (PAT.). Ag. Havasa: Nowy **gabinet liberalny** złożył przysięgę. Skład gabinetu jest następujący:

Prezydent ministrów **Bratianu, Duca** minister spraw zagranicznych, jenerał Artur **Waitoini** minister wojny, Aleksander **Konstantinescu** minister spraw wewnętrznych, Artur Anghales minister rolnictwa, Vintila **Bratianu** minister finansów, **Florescu** minister sprawiedliwości, Vasil **Sasse** minister przemysłu i handlu, oraz dwaj ministrowie tez teki: **Ocunter** (Besarabja). **Lister** (Bukowina).

Lloyd George o położeniu świata

POŁOŻENIE ŚWIATA GORSZE NIŻ KIEDYKOLWIEK. — BEZROBOTNI. — MAŁY POPYT NA TOWARY OBCE. — KONIECZNOŚĆ MIĘDZYNARODOWEGO ZAUFANIA I KREDYTU. — »POKÓJ LUDZIOM DOBREJ WOLI«. — PRZECIWKO STAREJ NIENAWIŚCI I STARYM SPOROM. — CIĄGŁE KONFERENCJE PROWADZĄ DO POKOJU. — DONIOSŁOŚĆ KONFERENCJI W GENUI. — KONFERENCJE A WOJNY.

Berlin, 23 stycznia.

Biuro Wolffa donosi z Londynu: Lloyd George na konferencji partji narodowo-liberalnej w Westminsterze wygłosił **wielką mowę** od dawna oczekiwaną z naprężeniem. — Lloyd George powiedział między innemi:

Jakie jest położenie na świecie? W chwili obecnej mamy poza sobą wstrząsającą i pełną okropności wojnę. Jednakże **świat znajduje się w położeniu gorszem, aniżeli kiedykolwiek.** W naszym kraju mamy **2 miljony bezrobotnych.** W Stanach Zjednoczonych liczba ta jest **jeszcze większą.** Dlaczego? Bo choć na świecie odczuwany jest brak naszych towarów, to jednak **popyt na nie jest mały.** Nie dlatego, by świat nie mógł wytwarzać bogactw, ale że **kredyt jest niemożliwy bez zaufania.** Zagadnienie wobec którego stoi cała Wielka Brytanja i cały świat, może być streszczone w **jednem** zdaniu, **mianowicie, że konieczne jest przywrócenie międzynarodowego zaufania** (oklaski). Bez zaufania nie można nic zbudować, **bez kredytu niema handlu, bez handlu niema pracy.** Nasze ciężary staną się nie do zniesienia i **bankructwo będzie nieuniknione,** jeżeli nie będzie odpowiedniej akcji międzynarodowej.

Moi przyjaciele zapytują mnie, dlaczego poświęcam tyle czasu **sprawom międzynarodowym,** a nie sprawom polityki wewnętrznej. Odpowiadam na to: **Dopóki nie będzie przywrócony pokój na świecie, będziemy najbardziej poszkodowanymi na świecie** (oklaski). Chcemy na naszym sztandarze umieścić napis: **»Pokój ludziom dobrej woli«.** W krajach europejskich mamy do czynienia ze staremi przesądami, istnieje **stara nienawiść, stara rywalizacja, stare spory, nieufność i niedowierzanie.** Jeżeli się zaczniemy zajmować szczegółowo zagadnieniem europejskiem, wówczas poznamy, że wymaga ono **dużego nakładu cierpliwości i pracy.** Mężowie, którzy sądzą, że Europę da się uzdrowić w przeciągu dwóch lub trzech lat, albo są źle poinformowani o faktycznym stanie [illegible] wprowadzają publiczność w błąd. [illegible] Francji wykazały, jak ostrożnie należy postępować wobec **panującej nieufności.** Jest do tego tylko jedna właściwa droga, a mianowicie, droga dążąca do tego, by narody kierowały się **rozumem, a nie czem innem.** A ten cel da się osiągnąć jedynie **ciągłemi konferencjami i dyskusjami.** Gdyby w lipcu 1914 roku odbyła się konferencja, to w sierpniu tegoż roku **nie byłoby doszło do katastrofy. — Każda konferencja jest szczeblem drabiny, wiodącej do pokoju** (oklaski). Są ludzie, którzy oświadczają, że konferencje są niepotrzebne, że dość już konferencji i dyskusji, że nie mają one racji. **Należy się im otwarcie przeciwstawić.** Mam silną wiarę, że ostatecznie przewagę weźmie **rozum ludzi.**

Mężowie, którzy nienawidzą konferencji są mężami, którzy **niechętnie patrzą rzeczywistości w oczy.** W Genui ma się odbyć obecnie konferencja, która z wielu względów będzie **największą międzynarodową konferencją, jaka się kiedykolwiek odbyła.** Pewnego dnia możemy usłyszeć, **że Rosja się zbroi, aby zaatakować Polskę, że Polska organizuje powstanie na Ukrainie, że Rosja atakuje Rumunję, albo też że Finlandja chce zaatakować Rosję,** że państwo wchodzące dawniej w skład monarchji habsburskiej chce zaatakować swojego sąsiada. Otóż my właśnie **chcemy** [illegible] **owe kraje, aby spojrzały** [illegible] w oczy, [illegible] czymy, czy istnieje [illegible] doprowadzić [illegible] porozumienia.

Przeciwnicy konferencji mówią: prawie 40 narodów, 1.000 rzeczoznawców finansowych gospodarczych. Czy to konieczne?

Otóż jest to zawsze tańsze, niż konferencja rzeczoznawców wojskowych. Właśnie ukończyliśmy taką konferencję, między narodami. — Trwała ona **4 i pół roku, straszliwe 4 i pół roku.** W konferencji tej wzięło udział **30 miljonów** ludzi, w miejscu, gdzie się ona odbywała, pozostało na placu **10 miljonów trupów młodych, drugie 10 miljonów odniosło rany,** a wydatki tej konferencji wynosiły **50 miljonów funtów** szterlingów. Obecnie narody [illegible] odbyć inną konferencję (Oklaski.)

Przed wyborem nowego papieża

(Wybór papieża w dawnych wiekach. — »Conclave«. — Życie kardynałów podczas »conclave«. — Drastyczne środki przyspieszenia wyboru).

W pierwszych trzech wiekach Kościoła chrześcijańskiego biskup rzymski był wybierany podobnie, jak wszyscy inni biskupi, przez duchowieństwo i lud. Później w wyborze papieża uczestniczyli również cesarze rzymscy, a następnie ich spadkobiercy prawni, królowie ostrogoccy. Po upadku tego państwa we Włoszech wyboru papieża dokonywali duchowni, wielmożowie rzymscy i lud. poczem za pośrednictwem egzarchy Rawenny następowało zatwierdzenie wyboru przez cesarza bizantyńskiego. Za panowania Longobardów we Włoszech żaden panujący nie brał udziału w wyborze papieża, a ludowi przysługiwało tylko prawo zgody na wybór, dokonany przez duchowieństwo. W IX. i X. stuleciu szlachta rzymska miała przeważny wpływ na wybór papieża i dopiero niemiecki cesarz, Otton I., otrzymał od Rzymian przyrzeczenie, że bez jego zgody nie wybiorą papieża. Przez pewien czas niemieccy cesarze wpływali w ten sposób na wybór papieża, że prawie zawsze na tronie papieskim zasiadał ich kandydat.

Papież Mikołaj II. usunął ten wpływ, zaś Aleksander III. w roku 1179 wybór papieża powierzył wyłącznie kardynałom, później zaś, mianowicie w roku 1274 papież Grzegorz XV. wydał rozporządzenie w sprawie »conclave«. Liczbę kardynałów ograniczono do 70.

Wedle przepisów, obowiązujących obecnie, akt wyborczy odbywa się w sposób następujący: Natychmiast po śmierci papieża kardynał-camerlengo udaje się w szatach urzędowych do pałacu papieskiego, aby spisać akt urzędowy o śmierci i osobie zmarłego. Równocześnie »maestro di camera« wręcza »camerlengowi« na przechowanie »pierścień rybacki« papieża i wszystkie pieczęcie. Następnie kolegjum kardynałów wybiera trzech pomocników »camerlenga«, a mianowicie kardynała-biskupa, kardynała-kapłana i kardynała-djakona, którzy mieniają się co trzy dni i z którymi »camerlengo« sprawuje najwyższą władzę kościoła.

W trzecim dniu po śmierci papieża zaczynają swoją pracę kongregacje kardynałów w liczbie 10, które zajmują się przygotowaniami do wyboru papieża. W dziesiątym, a najpóźniej w dwunastym dniu po śmierci papieża wszyscy kardynałowie, śpiewając »Veni creator spiritus«, udają się parami na »conclave«, za nimi zaś odpowiednia służba. Gdzie się ma odbyć »conclave«, zależy od uchwały kolegjum kardynałów. ale z reguły w Watykanie. Wieczorem pierwszego dnia wszystkie osoby, nie należące do »conclave«, muszą opuścić jego ubikacje. Na drugi dzień komitet, wybrany przez kardynałów, udziela audjencji przez okienko drzwi obcym ambasadorom i delegatom Rzymu.

Kardynałowie z reguły zamknięci są w pokojach, które się mieszczą w zabudowaniach dokoła dziedzińca św. Damazego. W kaplicy Sistina odbywają się posiedzenia i głosowania, w kaplicy Paolina odprawiają się msze, a w sali »Ducale« wznoszą się ołtarze, przy których kardynałowie odprawiają msze prywatne. W dawnych wiekach kardynałowie podczas »conclave« poprzestawać musieli na celach klasztornych, a nawet na wspólnej sypialni, obecnie każdy purpurat ma do rozporządzenia dwa lub trzy pokoje.

Pożywienie otrzymują kardynałowie z kuchni, osobno urządzonej, listy i gazety przez kołowroty. W nowszych czasach »conclave« nie przypomina owego »conclave«, które odbyło się w roku 1336 w Viterbo. Mieszkańcy, zniecierpliwieni czteromiesięcznem trwaniem obrad, skazali dla przyspieszenia wyboru papieża kardynałów na chleb i wodę, a następnie rozebrali dach nad nimi podczas ulewnego deszczu. W roku 1315 w Carpentras partja francuska podpaliła budynek, w którym odbywało się »conclave«, a kardynałowie musieli uciekać oknami. Ba — w roku 1831 podczas wyboru papieża Grzegorza XVI. wierni Rzymianie podłożyli bombę, jako środek, mający posłużyć do przyspieszenia wyboru.

Gdy brama, wiodąca do pokojów »conclave«, została zamknięta, kardynałowie wdziewają fjolety. Wieczorem odbywają się wspólne modły, a potem mistrz ceremonji woła: »In cellam Domini!« Rano budzi śpiących dzwon, a mistrz z ceremonji woła: »In capellam Domini!« (Do kaplicy!). Wszyscy udają się do kaplicy Paolina, gdzie dziekan celebruje mszę do Ducha św., a potem udziela komunji kardynałom. Po śniadaniu idą kardynałowie do kaplicy Sistina, gdzie się odbywa głosowanie. Wedle ujemnego lub dodatniego rezultatu głosowania konklawe kończy się, lub trwa dalej. Po dokonanym wyborze kardynał-dziekan z lodżji św. Piotra woła donośnie do zgromadzonego ludu: »Annuntio vobis gaudium magnum: Papam habemus Em. ac. Rev. Dominum (tituli) presbyteram S. R. C. qui sibi imposuit nomen...« Po polsku: »Zwiastuję wam radość wielką: mamy papieża, wysokiego i czcigodnego pana (nazwisko i tytuł) księdza i kardynała św. Kurji rzymskiej, który przybrał imię...« Tu ogłasza się imię nowego papieża.

Wybór papieża dokonywa się albo przez aklamację (inspiratio), albo przez kompromis, albo przez zamknięte kartki (scrutinium). W ostatnim wypadku do ważnego wyboru potrzeba dwóch trzecich głosów. Jeżeli tej większości nie ma, kartki wyborcze o pewnej oznaczonej godzinie są palone w przeznaczonym do tego kominku. Dym, wydobywający się z komina, wskazuje, że wybór nie został jeszcze dokonany.

Zwyczajowe prawo katolickich państw Austrji, Francji i Hiszpanji do protestowania przeciwko ewentualnemu wyborowi jakiegoś kardynała, nie było nigdy uznawane przez Kurję rzymską. Wedle pierwotnej ustawy, wybieralnym był każdy dorosły katolik. To też laicy zostawali niekiedy papieżami. Ale od roku 1378 wybierany był papieżem zawsze tylko kardynał, a od czasów Hadrjana VI. (1522 r.) zawsze tylko Włoch. Po wyborze elekt wdziewa na siebie ornat papieski i udziela kardynałom pierwszego błogosławieństwa, poczem kardynałowie składają mu hołd, a »camerlengo« wręcza pierścień. Następnie pierwszy kardynał-djakon składa przysięgę na posłuszeństwo i z »Gran-Loggia« św. Piotra ogłasza wybór papieża. Nareszcie w otoczeniu kardynałów nowego papieża niosą w lektyce do kościoła św. Piotra, gdzie wśród śpiewu »Te deum laudamus« odbywa się adoracja, to jest całowanie rąk i stóp papieża. Ceremonja kończy się udzieleniem błogosławieństwa »urbi et orbi« przez nowego papieża.

Min. Downarowicz w Krakowie

Kraków, 24 stycznia.

Wczoraj z powodu spóźnienia pociągu, p. minister spraw wewnętrznych Downarowicz przybył z Warszawy do Krakowa zamiast o godz. 9 rano, dopiero o godz. 11 przed południem. — Na dworcu powitali ministra: wojewoda krakowski dr Gałecki z gronem urzędników województwa, prezydent m. Krakowa Federowicz z członkami prezydjum miasta, inspektor armji jen. Szeptycki z jeneralicją, oraz przedstawiciele wszystkich władz rządowych i autonomicznych Krakowa.

Z dworca p. minister udał się w towarzystwie wojewody dra Gałeckiego do gmachu województwa. Tu po krótkim wypoczynku przywitał ministra w salonach recepcyjnych wojewoda dr Gałecki w otoczeniu urzędników, dziękując za przybycie do Krakowa i prosząc o dalszą opiekę nad województwem i jego funkcjonarjuszami. W odpowiedzi p. minister podniósł, że Małopolska posiada i dała wiele cennych i doświadczonych sił urzędniczych, oraz zapewnił o jak najżyczliwszej opiece nad urzędnikami.

Następnie p. minister udzielał posłuchań, na które jawili się: prezydent miasta Federowicz, dowódca okręgu korpuśnego jen. Osiński, prezes dyrekcji kolei inż. Prachtel-Morawiański, oraz imieniem stronnictwa prawicy narodowej pp.: Jędrzejowicz, Chyliński i marsz. Skrzyński.

O godz. 2 po południu p. minister wziął udział w śniadaniu, które wydał na jego cześć w małej sali Starego Teatru prezydent miasta. W przyjęciu oprócz prezydjum miasta i grona radców miejskich, wzięli udział: wojewoda Gałecki i wicew. Kowalikowski, rektor Uniwersytetu dr Nowak, prorektor dr Estreicher, prof. W. L. Jaworski, prezes Rady pow. Skrzyński, jenerał Szeptycki z jeneralicją krakowską, przedstawiciele władz państwowych, reprezentanci mieszczańskich sfer krakowskich i stronnictw politycznych, reprezentanci prasy i w. i. Wśród towarzyskiej rozmowy, której ośrodkiem był minister Downarowicz, zebrani spędzili parę godzin, które wyzyskano dla przedstawienia zarówno ministrowi, jak przedstawicielom władz wielu bieżących spraw społecznej i ekonomicznej natury.

O godz. 6 wieczorem p. minister przyjął w salonie recepcyjnym województwa krakowskiego reprezentantów prasy krakowskiej. Sprawozdanie z tej konferencji podajemy na innem miejscu.

Dzisiaj p. minister udzielać będzie dalszych posłuchań w gmachu województwa o godz. 11 rano. Wieczór o godz. 8 odbędzie się w sali strzeleckiej raut na cześć ministra, dany przez Koło mieszczańskie.

We środę rano p. Downarowicz wyjeżdża wraz z wojewodą Gałeckim do Tarnowa skąd wieczorem wróci do Krakowa i weźmie udział w przyjęciu, jakie wydaje na jego cześć wojewoda krakowski.

Z p. ministrem przybyli do Krakowa sekretarz osobisty ministra p. Nożyński, radca ministerjalny p. Górski, naczelnik departamentu samorządu miast p. dr Sikorski i szef policji państwowej p. Hoszowski.

Minister Downarowicz o wewnętrznej polityce państwa

Kraków, 24 stycznia.

Po godz. 6 wieczór konferował wczoraj p. minister Downarowicz z przedstawicielami prasy krakowskiej w województwie.

Zapytany o **sprawy wschodnie**, minister odpowiedział, że rząd pragnie posyłać tam **najlepszych ludzi** i prowadzić roboty inwestycyjne, pożyteczne dla ogółu mieszkańców, gdyż uważa, że jest to najwłaściwszy stosunek do lojalnej ludności kresowej. Niezawsze mogło się to udać, niezawsze jest tak dobrze, jak było za rządu cywilnego, ale rząd centralny ma pełne zrozumienie dla tej sprawy.

W kwestji **Wileńszczyzny** rząd ma swoje projekty, ale czeka na dalsze wypowiedzenie się woli ludności.

Co do sprawy wschodniej Małopolski, p. minister jest zdania, **że nie można z nią dłużej zwlekać**. Ministerstwo spraw zagr. i spraw wewnętrznych **opracowały już swoje projekty**, które będą rozpatrywane w Komitecie politycznym. Na razie celem rządu jest dążenie **do pacyfikacji i unikanie wszelkich rzeczy drażniących** na tym terenie.

W sprawie **autonomji województw**, p. minister jest zdania, że województwa nie mają stać się aparatem antycentralnym, lecz mają pozostawać z nim w harmonji. Minister jest przeciwny **decentralizacji** w zakresie ustawodawczym, jest zaś za dużemi pełnomocnictwami w zakresie **wykonawczym**. Władze centralne powinny stworzyć ustawy ramowe dla autonomji województw, a w nich uwzględniać potrzeby indywidualne. Minister przywiązuje dużą wagę do **samorządu gminnego**, gdyż jest zwolennikiem **samorządu od dołu**. Powiaty i województwa powinny być nadbudową samorządu gminnego.

Zagadnięty **o nastroju na G. Śląsku**, czy chce on mieć tam tylko miejscowych ludzi, p. minister odpowiedział, że ludność tamtejsza posiada zupełne zaufanie do urzędników, wysłanych tam z ramienia ministerstwa spraw wewnętrznych.

W kwestji **wyborów do Rad miejskich**, minister oświadczył, że — zdaniem jego — należy **poczekać na wprowadzenie nowej ustawy.**

Zainterpelowany w sprawie usiłowań podporządkowywania **władz szkolnych** władzom administracyjno-politycznym, p. minister oświadczył, że jest zwolennikiem **unifikacji i jednostkowej odpowiedzialności.**

Interesującą konferencję p. minister zakończył zapewnieniem, że sprawę **cenzury czasopism zagranicznych będzie się starał poddać** rewizji i uwzględnić usprawiedliwione żądania przedstawicieli prasy.

Od Administracji

Celem uregulowania nakładu, prosimy o możliwie najwcześniejsze odnowienie prenumeraty. Warunki prenumeraty zamieszczone są w nagłówku dziennika.

KRONIKA

Kraków, 24 stycznia.

Z POWODU ZGONU PAPIEŻA Benedykta XV. odezwały się wczoraj dzwony z wieżyc wszystkich kościołów przed południem i o godzinie 5 wieczorem. Ponad dźwięki wszystkich dzwonów unosiło się poręczne echo Zygmunta z Wawelu. Z gmachu województwa i z niektórych budynków klasztornych zwisają czarne flagi.

W dniu pogrzebu papieża, tj. w poniedziałek 30 b. m., nie odbędzie się nauka w szkołach krakowskich, ponieważ młodzież weźmie udział w nabożeństwach żałobnych, odprawionych we wszystkich kościołach. We czwartek 26 bm. odbędzie się na Wawelu żałobne nabożeństwo, w którem weźmie udział cała kapituła katedralna krakowska wobec zgromadzonych przedstawicieli władz rządowych i cywilnych. Prócz tego przez szereg dni z wieży kościoła Marjackiego rozbrzmiewać będą dzwony w godzinach południowych.

SILNE MROZY. Od dwóch dni dokucza nam siarczysty mróz, którego siłę wzmaga jeszcze lodowy wicher. Wczoraj dzień cały wicher nie ustawał i dawał się we znaki ludności, spiesznie dążącej przez ulice miasta. Jeszcze dość wczesnym wieczorem ulice prawie opustoszały, a w rynku głównym, gdzie wieczorem zawsze silny ruch panuje, widać było tylko nielicznych przechodniów. Koło godziny 10 wieczorem mróz dochodził do 16 stopni Celsiusa.

WISŁA STANĘŁA. Wskutek ostatnich, bardzo silnych mrozów, już w niedzielę wieczór ukazały się na Wiśle płynące gęste kry, które wczoraj rano zatrzymały się na przestrzeni od Przegorzał aż do Dąbia, pokrywając rzekę jednolitą grubą skorupą lodową. Koło mostu zwierzynieckiego musiano przy parostatku »Marja«, stojącym na kotwicy, wyrąbać powiokę lodową, by ciśnienie lodu nie uszkodziło statku. To samo musiano uczynić w miejscach, gdzie stoją żelazne bagiery, służące do wydobywania piasku i pogłębiania Wisły.

OBCHÓD ROCZNICY POWSTANIA STYCZNIOWEGO. Niedzielna uroczystość ku uczczeniu 59-tej rocznicy powstania styczniowego, urządzona staraniem Związku Strzeleckiego, rozpoczęła się rano nabożeństwem w kościele św. Anny, w którem prócz rzesz publiczności wzięli udział uczestnicy powstania, delegaci wszystkich oddziałów wojskowych, stacjonowanych w Krakowie, jeneralicja i prezydjum miasta. Nabożeństwo poprzedziło wzniosłe kazanie ks. Stojanowskiego, w czasie zaś nabożeństwa chór Tow. Oratoryjnego pod batutą p. Garbusińskiego odśpiewał szereg pieśni. O godz. 11 rano odbyła się w teatrze »Bagatela« uroczysta Akademja, rozpoczęta doskonałem odegraniem poloneza C-Dur Chopina przez orkiestrę tramwajarzy pod batutą dyr. Tesarzika. Następnie prof. Fochmarski skreślił dzieje powstania i wyraził hołd żyjącym jeszcze powstańcom na ręce obecnego na sali prezesa Stow. Powstańców 1863 r. p. architekta Krzyżanowskiego. Nastąpiły żywo oklaskiwane produkcje muzyczne pianistek prof. L. Grodzickiej i p. Z. Szrombówny, śpiewaczki p. Mściwojewskiej i skrzypka prof. Kozłowskiego. Po porywającej deklamacji artysty dramatycznego p. Adwentowicza i przemowie prof. A. Wolka, obchód zakończył piękny śpiew zespołu uczniów prof. Bursy.

GOŚCIE FRANCUSCY W KRAKOWIE. W naszem mieście bawią hr de Rochegude, major francuski, brat margrabiego, znanego historyka miasta Paryża, oraz porucznik Linnay. Goście przybyli z Górnego Śląska i w dniu wczorajszym zwiedzali zabytki Krakowa, a przedewszystkiem Wawel w towarzystwie adjutanta jen. Szeptyckiego, rotm. Pusłowskiego, rotmistrza Borkowskiego i p. Lubeckiego. Na cześć gości odbyło się przyjęcie u hr Szembeków.

IZBA SKARBOWA W KRAKOWIE ogłasza: Z dniem 1 lutego b. r. obejmą inspektoraty skarbowe w okręgu krakowskiej Izby skarbowej wszelkie agendy należytościowe, które dotychczas należały do zakresu działania urzędów podatkowych. Począwszy więc od dnia 1 lutego mają być wszelkie zgłoszenia w celach wymiaru należytości i opłat stemplowych dokonywane we właściwych inspektoratach skarbowych.

ORGANIZACJA KURATORJUM KRAKOWSKIEGO Ministerstwo W. R. i O. P. mianowało p. Antoniego Marcinkowskiego, profesora państw. szkoły przemysłowej w Krakowie, wizytatorem okręgowym szkół z ważnością od 1 stycznia. P. Marcinkowski obejmuje dział szkolnictwa powszechnego.

AKCJA W SPRAWIE NAUCZANIA FILOLOGJI KLASYCZNEJ W SZKOŁACH ŚREDNICH. Bawi w Krakowie jeneralny wizytator wszystkich szkół polskich dla spraw filologji klasycznej p. Stefan Gyłulski, znany autor licznych prac i tablic do nauki filologji. Celem jego pobytu jest nietylko zwiedzanie szkół, lecz także zetknięcie się z profesorami krakowskimi (odbyło się w sobotę) i przedstawienia im planów ministerjalnych nauki tego języka.

Stwierdzamy, że w ostatnich czasach problem ten żywo obchodzi nauczycielstwo krakowskie, gdyż odbyło się kilka posiedzeń na ten temat z prof. Janikiem, wizytatorem Leonhardem i w sekcji filologicznej. Życzymy powodzenia w odświeżaniu czy ożywianiu tej nawpół umarłej nauki w szkołach średnich.

O ODCZYSZCZANIE TABLIC I TABLICZEK ORJENTACYJNYCH NA DOMACH. Metalowe tabliczki orjentacyjne z numerami domów, umieszczone nad bramami w mieście, przez parę lat wojennych nieczyszczone, tak pokryły się brudem i kurzem ulicznym, że liczby i napisy tabliczne są na niektórych ulicach prawie zupełnie niewidoczne. Co gorsza, na ulicach, gdzie koncentruje się życie handlowe, tabliczki orjentacyjne pozakrywano zupełnie szyldami i oszalowaniami sklepowemi, tak, że nieraz trzeba błądzić po całej ulicy, aby wkońcu dotrzeć do szukanego domu, jak się to często zdarza w ulicach Grodzkiej, Krakowskiej, Szewskiej, Florjańskiej itd. To samo odnosi się i do tablic z nazwami ulic, które także podzieliły los tabliczek orjentacyjnych. Do Krakowa zjeżdża teraz bardzo wielu przejezdnych, którzy ogólnie użalają się na brak porządku w tym względzie. Tak liczby domów, jak i nazwy ulic powinny być w widocznem miejscu umieszczane, tabliczki zaś i tablice okryte od lat błotem i brudem, należy poddać gruntownemu odczyszczeniu i w tym kierunku władze winny wydać odpowiednie rozporządzenia.

BRAK STEMPLI W MIEŚCIE. Od trzech tygodni niemal dał się odczuwać w Krakowie brak stempli różnych kategoryj. Obecnie niema żadnych stempli, prócz 1-markowych. Co ma robić petent, wnoszący prośbę do władz, co adwokat, wnoszący skargę, co kupiec, wysyłający rachunek? Czy wreszcie na tem niedbalstwie skarb dobrze wyjdzie, wielkie pytanie. Żądamy usunięcia niedomagań.

OPATRYWANIE OFIAR MROZU. Przez cały dzień wczorajszy zgłaszało się na pogotowie ratunkowe bardzo dużo ludzi, którzy wskutek kilkunastostopniowego mrozu doznali odmrożenia, bądź rąk i nóg, bądź nosa i uszu. Lekarze pogotowia mimo mrozu mieli prawdziwie »gorący« dzień, gdyż nie mogli nadążyć z opatrywaniem ofiar mrozu.

ZNIKNIĘCIE MŁODEJ KOBIETY. Jeden z przodowników policyjnych doniósł inspekcji pod »Telegrafem«, że jego kuzynka, Bronisława Kozyez, lat 18, rodem ze Złoczowa, zamieszkała przy Alei Słowackiego 29, wydaliła się z domu w dniu 19 bm. i dotychczas nie wróciła.

AWANTURA W DOMU MODLITWY. Policja aresztowała za bijatykę i awantury wyprawiane podczas nabożeństwa w domu modlitwy przy ul. Nowej 1, niejakiego Berla Lerera, lat 21, Hermana Schildhorna, lat 18, Jakóba Bertolda Aschkenazego, lat 20 ze Lwowa, Józefa Holzera, lat 16 i Mendla Weindlinga, lat 14 ze Słomnik. Wszystkich młodocianych awanturników odprowadzono pod »telegraf«, gdzie po spisaniu protokołu osadzono ich w areszcie.

KRADZIEŻ PAPIERU. Aresztowano Jana Fischera, lat 16 za kradzież 100 kg. papieru wartości 14.000 marek. Fischer dokonał tej kradzieży na szkodę drukarni Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

KOMUNIKATY I ZAWIADOMIENIA.

Z TOW. FILOZOFICZNEGO. We wtorek dnia 24 b. m. o godz. 7 wieczór przy ul. św. Anny 12, parter, odbędzie się zebranie sekcji tomistycznej, na którem ks. prof. Hortyński będzie objaśniał Fizykę Arystotelesa z komentarzem św. Tomasza. Wstęp wolny.

We czwartek, dnia 26 bm. o godz. 6 wieczór (ul. św. Anny 12 parter) docent dr Witold Wilkosz wygłosi odczyt pt. »Terminy logiki formalnej«. Wstęp 20 mk.

KOLLEGJUM WYKŁADÓW NAUKOWYCH (Rynek gł. A B 39): We środę 25 bm. ks. prof. Fel. Hortyński: Wspomnienia osobiste o pierwszych latach szkolnych Wyspiańskiego; we czwartek, 26 bm. red. Wład. Prokesch: Wyspiański jako poeta powstania listopadowego. w piątek. 27 bm. ks. prof. Fel. Hortyński. Z najnowszych zagadnień filozoficzno-przyrodniczych; w sobotę, 28 bm. prof. dr Tad. Sinko: Wyspiański w »Życiu« krakowskiem. Początek o g. 7 wieczór.

KOMISJA EGZAMINACYJNA PRZY TOW. ESPERANTO w Krakowie (Sławkowska 6) urzędować będzie w czasie od 1—18 lutego br. Kandydaci, pragnący poddać się egzaminowi z języka Esperanto, winni zgłosić się pisemnie najpóźniej do dnia 31 stycznia br.

Z kraju i ze świata

WYJAZD KARDYNAŁÓW POLSKICH DO RZYMU. W dniu wczorajszym ks. kardynał Kakowski wyjechał do Rzymu na conclave. We wyborze papieża weźmie udział także drugi kardynał Polski, ks. prymas Dalbor.

ZGON POSŁA. Z Warszawy telefonują nam. W niedzielę zmarł poseł na Sejm, Adolf Swida. Śp. poseł Swida Adolf wszedł do Sejmu ustawodawczego przy wyborach z okręgu drugiego (powiaty Suwałki, Sejny i Augustów) z listy wyborczej Związku ludowo-narodowego. Już jako poseł wstąpił następnie do stronnictwa mieszczańskiego, ostatnio zaś do chrześcijańskiej demokracji. Przyp. red.)

TOWARZYSTWO NAUCZYCIELI SZKÓŁ ŚREDNICH I WYŻSZYCH w Warszawie postanowiło opracować i przedstawić ogółowi ogólny stan szkolnictwa średniego i w tym celu rozesłać do szkół wyczerpujący kwestjonarjusz z prośbą o udzielenie nań odpowiedzi.

SKŁAD RADY SZTUK PIĘKNYCH. Obecny skład Rady Sztuk Pięknych jest następujący: Wł. Ekielski (architektura), J. Mehoffer (malarstwo), L. Wasilkowski (rzeźba), Wład. Skoczylas (grafika), W. Jastrzębowski (zdobnictwo), dr St. Tomkowicz (konserwacja zabytków), dr Mieczysław Treter (muzeologja), St. Rutkowski (krajoznawstwo), Art. Górski (literatura), H. Melcer (muzyka), J. Osterwa (teatr), prof. J. Mycielski (historja sztuki), J. Raszka (nauczanie artystyczne, plastyka), P. Maszyński (nauczanie artystyczne, muzyka).

PROTEST PRZECIWKO UCHWAŁOM MŁODZIEŻY W WILNIE. W Warszawie odbył się wiec młodzieży akademickiej wolnej wszechnicy, zwołany celem zaprotestowania przeciwko uchwałom zjazdu młodzieży akademickiej w Wilnie, z którego wykluczano delegatów wolnej wszechnicy. Wiec uchwalił rezolucję przeciwko uchwałom wileńskim, jako powziętym tylko z motywów partyjno-politycznych.

DRUGA LISTA OFICERÓW REZERWY. Warszawska »Gazeta Poniedziałkowa« dowiaduje się, że druga lista oficerów rezerwy ukaże się w dniu 1 lutego i zawierać będzie nazwiska około 7.000 oficerów wszystkich gatunków broni. Przeważna część tych oficerów została już stopniowo zwolnioną, tak, że obecnie z liczby tej zdemobilizowanych będzie 1.000.

SKASOWANIE URZĘDNIKÓW WOJSKOWYCH. Przed kilku dniami ogłoszony został rozkaz ministra spraw wojskowych o skasowaniu w wojsku polskiem urzędników wojskowych. Każdy urzędnik musi złożyć pisemne oświadczenie, czy życzy sobie pozostać na stałe w wojsku, czy też być zdemobilizowanym. — Wszyscy, którzy zgodzą się pozostać, będą oddani na 3 miesięczne przeszkolenie ogólno-wojskowe do jednej ze szkół wojskowych, a niektórzy jeszcze na kilkumiesięczne kursa specjalne, w zależności od charakteru służby, w której mają być czynni. Ci, którzy chęci pozostania na stałe w wojsku nie wyrażą, będą w kilku terminach zdemobilizowani i zaliczeni do rezerwy. Zdemobilizowani urzędnicy wojskowi otrzymają odprawę taką samą, jaką otrzymują zdemobilizowani oficerowie. W razie powoływania ich do armji i rezerwy, będą poddawani wtedy przeszkoleniu.

O EMERYTURY OFICERÓW. Z Warszawy donoszą: Na walnem zebraniu Stow. oficerów zwolnionych ze służby czynnej szeroko omawiana była sprawa emerytur oficerskich. Okazało się, że w porównaniu z emeryturami dla urzędników państwowych projekt ustawy emerytalnej dla wojskowych przewiduje uposażenie niższe, bo zaledwie 70 do 80 procent uposażenia urzędników państwowych. Położenie zaś obecne jest poprostu rozpaczliwe, gdyż aż do uchwalenia ustawy przez Sejm emeryci pobierają zaledwie 42% gaży.

NOWA SZTUKA DLA TEATRÓW LUDOWYCH. Przed kilku miesiącami ogłosił zakopiański »Związek górali« z inicjatywy prezesa swego p. Franciszka Pawlicy i posła Wojciecha Roja, konkurs na sztukę ludową, mającą wybitne zalety literackie, a zarazem tak prostą, aby odegranie jej przez amatorów wiejskich nie natrafiało na zbytnie trudności. Obecnie powołany przez »Związek górali« sąd konkursowy ogłasza, że sztukę taką zdobył i przyznał jej pierwszą nagrodę. Nagrodzoną została mianowicie komedja w 1-ym akcie Feliksa Gwiżdża pt. »Gody«, która niebawem ogłosi w druku »Książnica Polska«. Gwiżdż jest więc, zdaje się, pierwszym autorem w Polsce, który bezpośrednio od ludu dostał nagrodę pieniężną za utwór sceniczny.

SAMOBÓJSTWO STUDENTA. Z Warszawy donoszą: A. Cichowicz, 25-letni słuchacz uniwersytetu, strzelił do siebie z rewolweru w głowę. Kula przeszła na wylot. Rannego desperata w stanie ciężkim przewiozło pogotowie do szpitala Dzieciątka Jezus, gdzie w poczekalni zmarł.

DEMONSTRACJE PRZECIW ŚPIEWACZCE. Z Warszawy donoszą 22 bm.: Wczoraj o godz. 4 po poł. liczne grono młodzieży różnych uczelni zorganizowało demonstrację, wymierzoną przeciwko szumnie reklamowanej w ostatnich czasach śpiewaczce Izie Kremer, która popisuje się również na estradzie w żargonie, a która, według demonstrantów, należała w Odesie do czerezwyczajki. Demonstrując przeciwko tolerowaniu przez władze polskie występów wymienionej śpiewaczki, demonstranci domagali się przez delegację swą u władz zabronienia dalszych występów p. Kremer. Zapowiedziany wczoraj koncert Izy Kremer w Filharmonji nie doszedł do skutku.

BUDOWA KOLEI ELEKTRYCZNEJ ŁÓDŹ—TOMASZÓW. Utworzony ostatnio związek komunalny czterech gmin miasta Łodzi, Tomaszowa pow. łódzkiego i brzezińskiego, przystępuje z wiosną do budowy kolei elektrycznej podjazdowej, Łódź—Tomaszów.

ZBADANIE GOSPODARKI ODBENZYNIARNI PAŃSTWOWEJ W DROHOBYCZU. Jak się dowiaduje warszawski »Przegląd Wieczorny«, w celu zbadania gospodarki w państwowej odbenzyniarni w Drohobyczu, wyjechał do Lwowa i Drohobycza dr Stanisław Świętochowski, dyrektor departamentu górniczego.

ARESZTOWANIE DZIAŁACZA KOMUNISTYCZNEGO. Ze Lwowa telefonują nam: Władze policyjne, prowadzące systematyczne śledztwo przeciw bolszewikom, aresztowanym na kongresie u św. Jura, aresztowały wczoraj we Lwowie Aleksandra Piszkiewicza-Jaworskiego, wybitnego działacza na terenie wschodniej Małopolski, uprawiającego przedewszystkiem agitację na wsi. Jaworski przed wojną był nauczycielem ludowym w Turce. W czasie inwazji ukraińskiej piastował godność komendanta wojskowego okręgu Turka, przeniesiony potem na front, zbiegł z całym oddziałem na stronę bolszewicką. Po zawarciu traktatu ryskiego przeniósł się do Lwowa. Jak stwierdzono. Jaworski w [illegible] propagandy, nadto w [illegible] grywał znaczne ka[illegible] tysięcy marek. W kongresie u św. Jura nie brał udziału jedynie z powodu opóźnienia swego przyjazdu i tylko dzięki temu uniknął wtedy aresztowania.

PRZEŚLADOWANIE KSIĘŻY POLSKICH NA G. ŚLĄSKU. Z Katowic donoszą: W ostatnich czasach księża polscy po niemieckiej stronie Górnego Śląska otrzymują od niemieckich tajnych organizacyj pogróżki z wezwaniem do natychmiastowego opuszczenia dotychczasowych swych stanowisk pod groźbą — w razie nieusłuchania tego wezwania — zamordowania opornych i zniszczenia ich majątku. Tego rodzaju pogróżki otrzymali, między innymi, b. poseł do parlamentu niemieckiego, ks. Wajda z Kielcz, w pow. strzeleckim, ks. proboszcz Mateja i ks. Koźlik w Gliwicach. Donosząc o faktach tych, prasa polska stwierdza, że nawet znani ze swych hakatystycznych wystąpień niemieccy księża w polskiej części Górnego Śląska nie są jednak narażeni na przykrości ze strony Polaków. Wskazując na powyższe fakty, prasa polska zwraca się z odpowiedniemi żądaniami do duchowieństwa niemieckiego, delegata papieskiego i komisji międzysojuszniczej na Górnym Śląsku.

PIEŚNI POLSKIE NA DWORZE BUŁGARSKIM. Z Sofji donoszą: Dnia 16 bm. odbyło się w pałacu królewskim pierwsze od 3 lat przyjęcie przedstawicieli rządu i ciała dyplomatycznego. Król i księżniczki zaszczyciły dłuższą rozmową posła polskiego. W czasie uroczystości przyjęcia chóry w strojach narodowych śpiewały pieśni; między innemi odśpiewano poloneza z Halki. W przyjęciu wzięło udział około 150 osób.

ODCZYT NOULENSA O POLITYCE. Z Paryża donoszą: Na zebraniu w Sorbonie, któremu przewodniczył jenerał Mangin, odbyła się prelekcja Noulensa o polityce. Przedewszystkiem prelegent naszkicował historję trzech rozbiorów, które miały miejsce w tym czasie, gdy Francja sama musiała sprostać zbyt licznym trudnościom, aby móc pospieszyć Polsce ze skuteczną pomocą. Dotknąwszy pokrótce wydarzeń ostatniej wielkiej wojny oswobodzenia, Noulens dał obraz Polski walczącej ze szeregiem trudności i mającej zawsze Francję przy swoim boku. Dzięki pomocy Francji mogła Polska odzyskać na nowo zaszczytne miejsce wśród narodów świata, zaspakajając też swoje potrzeby. Zakończył Noulens swoją prelekcję wśród gorących owacyj audytorjum, zalecając [illegible] mocniejsze zacieśnienie przymierza pomiędzy [illegible] jami, które mają wspólne interesy i które [illegible] na zachodzie i w Polsce na wschodzie są szańcami pokoju i cywilizacji.

NOWY KABEL MIĘDZY AMERYKĄ I NIEMCAMI. »New York Herald« donosi z Nowego Yorku, że »Comercial Cable Company« zawarła umowę z niemiecko-amerykańskiem towarzystwem kablowem, na mocy której ma być zbudowane nowe bezpośrednie połączenie kablowe między Stanami Zjedn. [illegible] Niemcami przez wyspy Azory. Budowa [illegible] wać w ciągu ośmiu lat. Zakładanie kabli rozpoczęłoby się w październiku 1925 roku. Koszta wynosiłyby 10 miljonów dolarów.

ZMARLI.

—Marjan Tomczyński, komendant policji m. Lublina, zmarł w tem mieście w 34 roku życia.

DALSZE CEGIEŁKI WAWELSKIE ufundowali: 1755 Oficerowie B. Z. 41 Suwalskiego pp. w Sokółce; 1756 Pamięci Ignacego Lecha, naczelnika Urzędu podatkowego w Żabnie; 1757 i 1758 Spółka akcyjna eksploatacji soli potasowych we Lwowie; 1759 Rudolf Prich, pułkownik sztabu jen., szef I oddziału szt. jen.; 1760 Kapituła obrządku łacińskiego w Przemyślu — wpłacając po 30.000 mk. za cegiełkę.

Z UNIW. JAGIELLOŃSKIEGO. P. Rafał Bentke, rodem z Moderówki, otrzymał na tutejszym uniwersytecie stopień doktora praw. 473

REDUTA CZYTELNI TOWARZYSKIEJ. Na liczne zapytania zawiadamia się, że doroczna reduta Czytelni Towarzyskiej odbędzie się w sobotę, dnia 25 b. m., w salach »Starego Teatru«. Informacje w sekretarjacie Czytelni codziennie od godziny 6—8 wieczorem. 476

ŚLUB. Dnia 7-go stycznia 1922 roku w kościele parafjalnym w Mielcu odbył się ślub p. Jana Düssbergera z p. Stefanją Wydrówną. Związek małżeński pobłogosławił ks. Pykosz. 449

W TOWARZYSTWIE LEKARSKIEM (ul. Radziwiłłowska l. 4) odbędzie się we środę, dnia 25 b. m., o godzinie 8 wieczorem, posiedzenie naukowe, na którem prof. dr Lenartowicz zademonstruje przypadek: »Dermatitis herpetiformis Dühring«, a docent dr Walter wypowie odczyt na temat: »Znaczenie gruczołów dokrewnych w etyologji impetigo herpetiformis«. We czwartek, dnia 26-go b. m., o godzinie 8 wieczorem, odczyt prof. dra Wachholza pod tytułem: »Zbrodnia a wojna«. — Goście mile widziani. 472

»KRÓL PARYŻA«, część II. i dokończenie, ukaże się od dzisiaj, wtorku, 24 stycz[illegible] NOTEATRZE »WARSZAWA«, STRAD[illegible]

TEATRY KRAKOWSKIE:

OPERA I OPERETKA. Dziś we wtorek 24 bm. występ pp. Szafrańskiej, Jaworzyńskiej, Stępniowskiego, Jachny, Mazanka i innych w »Carmen«. Jutro premjera operetki Gilberta »Kakaowy stryjaszek«, w której wystąpią: pp. Zimajer, Harasimowicz, Żelska, Lelewicz, Minowicz, Szczawiński, Karasiński, Dobrowolski, Rewski i inni. W piątek 27 bm. »Carmen«.

Z TEATRU »NOWOŚCI«. Dziś i dni następnych »Księżniczka foxtrotta« R. Stolza. Wystawienie »Krowoderskich zuchów« przygotowuje autor p. Stefan Turski. Tańce charakterystyczne jak »Stajerek« i oryginalny »Ciu Step Krowoderski« odtańczone zostaną przez zespół baletowy pod kierownictwem pp. Koszulskiego i Ciesielskiego.

SEWERYN EISENBERGER, wielki mistrz fortepianu, odtworzy na koncercie we czwartek 26 bm. arcydzieła Liszta, Schuberta, Brahmsa i Chopina. Nieliczne pozostałe miejsca jeszcze do nabycia w księgarni Krzyżanowskiego (Rynek, linja A-B).

III WIECZÓR KAMERALNY Instytutu muzycznego, który odbędzie się w piątek 27 bm. w sali Instytutu, obudził żywe zainteresowanie, jak o tem świadczy duży pokup na bilety, które sprzedaje kancelarja Instytutu.

WIELKA REWJA AKTUALNA TOMMY'EGO odbędzie się w sobotę, dnia 28 bm. o godz. 11 wieczór w »Bagateli«. 70 ról wykonuje 30 najwybitniejszych aktorów komików.

PAWEŁ GRÜMMER, świato[illegible] wiolonczeli[illegible], zwany przez krytykę [illegible] nocy« i »D'Albertem wiolonc[illegible] Krakowie w wielkiej sali Starego [illegible] 30 bm. w przejeździe na konc[illegible] Warszawy. Part fortepianowy wykona [illegible] Lipski. Bilety sprzedaje już księgarnia Krzyżanowskiego.

EMIL TELMANYI, sławny węgierski skrzypek wystąpi z jedynym koncertem we wtorek 14 lutego w Starym Teatrze. Bilety są już do nabycia u Braci Lipskich, Sławkowska 8.

BALE I ZABAWY.

WIELKI BAL MASKOWY [illegible] teatru »Opera i operetka« w sobotę [illegible] Kasyna wojskowego pod kierownictw[illegible] Jana Cesarskiego.

REDUTA PRASY. Komitet przypomina, że sprzedaż biletów i wydawanie zaproszeń odbywa się w lokalu redakcji »Czasu« przy ul. św. Tomasza 32 od godz. 4—6 po południu. Sprzedaż biletów trwać będzie tylko przez kilka dni.

ZABAWA NA DOCHÓD CZYTELNI AKADEMICKIEJ. W sobotę 4 lutego w sali małopolskiego Twa rolniczego, plac Szczepański 8 odbędzie się pod protektoratem wojewody dra Gałeckiego, rektora Uniwersytetu dra Nowaka i jenerała Osińskiego, zabawa taneczna staraniem i na dochód Czytelni akademickiej im. A. Mickiewicza. Dwa zespoły muzyczne naprzemian. Stroje wieczorowe. Wydawanie zaproszeń począwszy od piątku codziennie od 5—6 wieczór w Zarządzie Domu akademickiego, Jabłonowskich 12.

REPERTUARY:

MIEJSKI TEATR IM. SŁOWACKIEGO:
Wtorek, 24 bm.: »Czysty interes«.
Środa, 25 bm.: »Czysty interes«.

[illegible] OPERA I OPERETKA:
Wtorek 24 bm.: »Carmen«.
Środa, 25 bm.: »Kakaowy stryjaszek«.

TEATR »BAGATELA«:
Wtorek, 24 bm.: »Cudak«.
Środa, 25 bm.: »Cudak«.

TEATR »NOWOŚCI«:
Wtorek 24 bm.: »Księżniczka foxtrotta«.
Środa, 25 bm.: »Księżniczka foxtrotta«.

Na Górnym Śląsku

UMOWA W SPRAWIE WALUTY.

Katowice, 23 stycznia (AW). **Umowa w sprawie waluty na Górnym Śląsku już została podpisana.** Inne podkomisje kończą swoje prace. Komisja celna opracowuje ostatnie paragrafy.

REZOLUCJA ROBOTNIKÓW GÓRNOŚLĄSKICH.

Katowice, 23 stycznia (AW). »Gazeta Robotnicza« donosi, że na Górnym Śląsku odbył się **szereg wieców zorganizowanych przez P. P. S. i Polski Centralny Związek Zawodowy.** Na wiecach tych powzięto **rezolucję protestującą** przeciwko jakiejkolwiek łączności związków zawodowych niemieckich polskiej części Górnego Śląska z centralami tych związków w Niemczech.

Groźba przesilenia rządowego w Niemczech

Wiedeń, 23 stycznia (AW). »Sonn- und Montags-Zeitung« donosi, że wobec różnicy zdań w sprawie podatkowej może dojść do **poważnego przesilenia rządowego w Niemczech. Grozi niebezpieczeństwo strajku kolejowego i pocztowego.**

RATHENAU JEDZIE DO MOSKWY.

Berlin, 23 stycznia (AW). Prezydent Reichstagu Loebe oświadczył na zgromadzeniu robotniczem, że **Lenin zaprosił Rathenaua do Moskwy.** Delegat natomiast sowiecki Krassin zaproponował Stinnesowi wybudowanie portu w Petersburgu. Loebe przestrzegł robotników niemieckich przed naśladowaniem Rosji sowieckiej, której polityka gospodarcza zawiodła zupełnie.

Wywiad z Sazonowem

Współpracownik żargonowego »Hajnda« miał wywiad u b. ministra spraw zagranicznych Rosji S. D. Sazonowa, mieszkającego obecnie w Warszawie. Sazonow rzekł między innemi:

»Powiada mi pan, że prasa miejscowa na mnie napadła. Niech ona sobie mówi, co chce. Nie będę odpowiadał! **Nasz czas jeszcze nie nadszedł.** Z ubolewaniem stwierdzić muszę, że dokumenty, drukowane obecnie w Berlinie, są prawdziwe. Wykradł je gałgan Zybert i wykorzystał. Bolszewicy grożą, że ogłoszą wszystkie dokumenty. Pod względem politycznym nie jest to mądre, ale niema wielkiego nieszczęścia. »Co brakowało w Rosji bolszewikom Rosjanom, kto ich tak skrzywdził, żeby tak **rujnowali Rosję** i rozdawali zapomocą traktatów to, co jest rosyjskie i nie powinno należeć do kogo innego. Rosja jest krajem elastycznym. Szybko ulega ruinie, szybko może się odbudować. I wtedy wiele z tego, co zdziałano w stosunku do Rosji, **zostanie unieważnione«.**

Republiki kaukaskie o udział w odbudowie gospodarczej

Przedstawiciele republik kaukaskich (Gruzja, Armenja, Azerbejdżan i północny Kaukaz) złożyły rządom sprzymierzonym i Radzie Najwyższej notę, która wyjaśnia względy czysto ekonomiczne, z powodu których jest niemożliwe wiązanie losu ludów kaukaskich z losem Rosji i prosi Radę Najwyższą o włączenie kaukaskich republik: Gruzję, Armenję, Azerbejdżanu, Północny Kaukaz do systemu odbudowy ekonomicznej Europy, jako jednostki ekonomicznej, zupełnie oddzielonej od Rosji, oraz o postanowienie, aby w trakcie badania warunków i sposobu udziału kaukaskich republik w odbudowie gospodarczej Europy, legalni przedstawiciele tych republik byli wezwani i przesłuchani.

Walki w Karelji

Helsingfors, 23 stycznia (PAT). Pisma fińskie donoszą, że powstańcy **zmuszeni zostali do cofnięcia się** na znacznej części dotychczasowego frontu. **Przewaga wojsk sowieckich jest ogromna.**

PRZESILENIE W PARLAMENCIE WĘGIERSKIM.

Na jednem z ostatnich posiedzeń Zgromadzenia Narodowego w Budapeszcie przyszło, z powodu wymiany ostrych rekryminacyj poselskich w sprawie monarchistów węgierskich, do miestychanie burzliwych scen. **Dwaj posłowie grozili sobie rewolwerami.** Następstwem tych zajść dymisja prezydenta Zgromadzenia, Galla, i... kilka pojedynków.

POINCARE SKŁADA KONDOLENCJE.

Paryż, 23 stycznia (AW). Na wiadomość o śmierci papieża zostało odroczone przyjęcie dyplomatyczne. Poincare wysłał kondolencję na ręce nuncjusza papieskiego.

KONKORDAT ŁOTWY Z WATYKANEM.

Ryga, 20 stycznia (PAT). Na ostatniem posiedzeniu Rady ministrów znaczną większością uchwalono zawarcie **konkordatu z Watykanem.**

Noty Francji do Anglji

POINCARE DOMAGA SIĘ UWZGLĘDNIENIA INTERESÓW POLSKICH W UKŁADZIE GWARANCYJNYM.

Londyn, 23 stycznia (PAT). Francuskie ministerjum spraw zagranicznych nadesłało do Foreign Office trzy noty dotyczące projektowanego **układu gwarancyjnego w sprawie angorskiej, w sprawie Tangeru i w sprawie polskiej.** Jednocześnie Anglja zawiadomiła rząd francuski, że zgadza się na przedłużenie terminu układu **do lat 20, że jednak odmawia interwencji wojskowej w razie zaatakowania granic polskich.**

Warszawa, 23 stycznia (PAT). Redaktor naczelny »Journal de Pologne« donosi z Paryża, że p. Poincare przedstawił Lloydowi Georgeowi **konieczność uwzględnienia w układzie sprawy polskiej.** Lloyd George zrazu odpowiedział **odmownie**, oświadczając, że **tylko atak Niemców na Francję może spowodować pomoc angielską.**

Poincare jednak, który **zawsze bronił stanowczo interesów polskich, oświadczył, że nieuwzględnienie w układzie gwarancyj dla Polski uczyniłoby traktat niezupełnym.**

Dalej p. Vaucher pisze, że podpisanie układu francuskiego-polskiego w sprawach ekonomicznych, finansowych i handlowych nastąpi z końcem lutego, poczem **oczekiwana jest w Paryżu wizyta polskiego ministra spraw zagranicznych p. Skirmunta**, który omówiłby te ważne dla Polski i Francji sprawy **stosunków ekonomicznych z Rosją.** Współpraca francusko-polska w Rosji **byłaby przez to ułatwiona**, dzięki temu, że Polska posiada wiele sił technicznych znających Rosję, oraz jej przemysł, handel i górnictwo.

Różne wiadomości polityczne

SFORZA AMBASADOREM WŁOSKIM W PARYŻU. Rząd francuski udzielił agrement hr. Sforzy, upatrzonemu na stanowisko ambasadora włoskiego w Paryżu.

STRAJK KOLEJOWY W SAKSONJI trwa w dalszym ciągu. Dotychczas strajkuje personal kolejowy dyrekcji drezdeńskiej. Jak słychać, kilku członków zarządu strajkowego zostało aresztowanych. Policja obsadziła dworzec.

RADEK SOBELSOHN przybył do Berlina i przywiózł ze sobą edykt centrali moskiewskiej, wykluczający 128 komunistów niemieckiego związku trzeciej międzynarodówki.

Produkcja a waluta

I.

Od chwili objęcia teki ministerstwa skarbu przez obecnego ministra, p. Michalskiego i ogłoszenia jego programu, z czem łączy się poprawa naszej waluty, umilkły głosy o dewaluacji i jej skutkach.

Poprawa naszej waluty o 50—80% w stosunku do jej najgorszej relacji, spowodowana w części programem nowego ministra, w części równoczesnem przyznaniem nam Górnego Śląska, a może także okolicznością, że w tym czasie Niemcy dla zapłacenia rat traktatowych użyli marek polskich, uchroniła nas od bezpośredniego niebezpieczeństwa, uspokoiła nasze umysły, ba — nawet wzbudziła w szerokich warstwach obawę, że szybka zwyżka marki polskiej spowoduje stagnację i upadek gospodarczy. Z tego też powodu oświadczyło się wielu ekonomistów za wstrzymaniem dalszej zwyżki naszej waluty, kładąc największą wagę na stabilizację. Zapatrywania tego nie podzielam, choć wiem, że każda zwyżka waluty jest przyczyną chwilowych bardzo znacznych strat i stagnacji. Tak jak operacja chirurgiczna powoduje upływ krwi, osłabienie i bole, zanim jej zbawienne skutki się okażą, tak radykalne usunięcie choroby dewaluacji musi być z natury rzeczy połączone z wstrząśnieniami systemu gospodarczego i stratami materjalnemi. Ale jak chirurg nie może bez szkody dla organizmu wstrzymać operacji w połowie dzieła, gdy części chore tylko w części zostały usunięte, tak też operujący na organiźmie gospodarczym ekonomista nie może zadowolić się tymczasowem wstrzymaniem dewaluacji i małą poprawą w uzdrowieniu, lecz musi dążyć do radykalnego usunięcia wszelkich niezdrowych zarodków, choćby taka operacja wywoływała chwilowe straty i wstrząśnienia.

Czy środki zaradcze, ujęte w program ministra skarbu wystarczą do uzdrowienia waluty, a z nią całego gospodarczego systemu? Jakkolwiek odczuwać musimy wdzięczność i uznanie za dotychczasowe bardzo doniosłe skutki tej działalności, za wstrzymanie dewaluacji i oddalenie od brzegu przepaści, jednak nie wolno nam się łudzić, jakoby w przeprowadzeniu tych środków tkwiło już nasze uzdrowienie, powrót do dobrobytu, zabezpieczenie ekonomiczne. Środki dotychczas stosowane, t. j. nakładanie na społeczeństwo coraz to nowych podatków i danin, obciążanie gospodarstwa najwyższemi cłami, jednem słowem fiskalizm w całem tego słowa znaczeniu, są wprawdzie dla doprowadzenia do równowagi budżetu potrzebne, nie są to jednak środki twórcze, bogactwo ogólne powiększające, lecz raczej są one przelewaniem z jednego naczynia w drugie, majątku społeczeństwa na korzyść majątku państwowego. W miarę jak skarb państwa wzmacnia się, w tym samym stosunku zmniejsza się majątek społeczny, a przez to też ubywają środki finansowe, do wzmożenia wytwórczości niezbędne. — Główną troską odpowiedzialnego kierownika skarbu państwa musi być, aby także majątek społeczeństwa przez wzmożoną produkcje stale wzrastał, gdyż nie będzie on w stanie napełniać w dalszym ciągu kas państwowych z nadwątlonego, stale zmniejszającego się majątku społeczeństwa.

Majątek narodowy może powiększać się głównie przez wytwarzanie większych wartości, niż ich do życia potrzebujemy. Dlatego jest obowiązkiem rządu otoczyć najgorętszą opieką państwa wszelkie wytwórnie, ułatwiać i popierać wszelką inicjatywę prywatną, zmierzającą do powiększenia produkcji, pouczać i wskazywać drogi najlepszego wyzyskania surowców i pracy.

W referacie moim, wygłoszonym w Towarzystwie Ekonomicznem w Krakowie, wskazałem dobitnie na zgubne, podkopujące byt państwowy na kapitale oparty, skutki dewaluacji, oraz na gospodarcze spustoszenia, jakie ona sprawia. Gdy jednak wszelkie zło ma jednak w sobie pewien zarodek dobrego, przeto wypada nam zastanowić się, czy i jakie korzyści wytwórcze dadzą się z dewaluacji osiągnąć.

Konkurencja handlowo-przemysłowa z zagranicą jest tem łatwiejszą i skuteczniejszą, im większą jest różnica walut, czyli, że przy równych, innych warunkach, produkcja będzie w państwie ze złą walutą tem tańszą od kosztów produkcji państwa z dobrą walutą, im większą jest różnica relacji walut. Gdy n. p. robotnik u nas zarabia przeciętnie dziennie około 600—1500 marek, t. j. 0'2—0.5 dolara, to robotnik w Stanach Zjednoczonych zarabia i potrzebuje 21.000—33.000 marek. Już z tego wynika, że zarówno warunki utrzymania życia, jak też koszta robocizny, są u nas o 30—60 razy tańsze, niż w Ameryce, że zatem my możemy u siebie wytwarzać i przetwarzać wielokrotnie taniej, niż Amerykanie, o ile oczywiście inne warunki pracy byłyby tesame. Otwierają się zatem dla naszego przemysłu szerokie horyzonty, olbrzymie pole działania, albowiem moglibyśmy przy naszej taniej produkcji konkurować z całym światem i w ten sposób nasze bogactwo narodowe powiększyć. Wprawdzie w miarę powiększenia wytwórczości i eksportu, nasza waluta poprawiłaby się, a z nią pogorszyłyby się szanse konkurencji, jednak w międzyczasie nasz przemysł i nasza siła wytwórcza takby się wzmocniły i takie zyskałyby podstawy, że mogłyby się nadal rozwijać przy mniej korzystnych warunkach konkurencji. — W każdym razie dają nam obecne relacje walutowe i złączone z niemi potanienie produkcji potężną broń do walki konkurencyjnej na polu przemysłu i handlu zagranicznego, jak również do powiększenia wytwórczości krajowej. Od należytego umiejętnego wyzyskania tego faktu, zależy nasz przyszły dobrobyt. Z dobrobytem gospodarczym stoi w ścisłym związku przyczynowym rozwój polityczny. Wszak nie da się zaprzeczyć, że te państwa cieszą się największem politycznem znaczeniem, które są najbogatsze, a najbogatszemi są te państwa, które najwięcej i najlepiej przetwarzają.

Hipolit Frommer.

Dział ekonomiczny

* OŻYWIENIE W PRZEMYŚLE. Dzienniki łódzkie donoszą, że w związku z ożywieniem, wywołanem zwiększonemi zamówieniami przejezdnych kupców z kresów wschodnich i zachodnich, z Rumunji i z Rosji, cały szereg fabryk, jak n. p. Scheiblera, Grohmanna i Poznańskiego, od poniedziałku bieżącego tygodnia zamiast 4 dni pracować będzie 6 dni w tygodniu. Dowodzi to, że jesteśmy obecnie na drodze ku zupełnemu uruchomieniu przemysłu łódzkiego w jak najszerszym zakresie.

ŁÓDŹ NIE UDZIELIŁA KREDYTÓW RZĄDOWI SOWIECKIEMU. Dzienniki łódzkie podają, że delegat rządu sowieckiego, Gorczakow, dotychczas nie dokonał jeszcze większych transakcyj. Przedwczesną okazała się też wiadomość, że niektóre większe fabryki zgodziły się na sprzedaż towarów, otrzymując 80 procent należności gotówką, a 20 procent w pokryciu wekslowem. Na zebraniu łódzkiego Związku przemysłu włókienniczego wypowiedziano się przeciwko jakiemkolwiek udzielaniu sowietom kredytów, natomiast wyrażono zdanie, że jedynie sprzedaż za gotówkę może być przedmiotem pertraktacyj.

* ZGŁOSZENIA O WAGONY KOLEJOWE. Ministerstwo kolei żelaznych zawiadamia, że wobec zmniejszenia się w styczniu zapotrzebowania na wywóz pod przewóz ładunków aprowizacyjnych, koleje polskie mogą dostarczyć zwiększonej ilości wagonów krytych dla innych transportów. Pożądanem byłoby zatem wyzyskać tę sytuację dla przewozów siewnych, przemysłowych, materjałów budowlanych i t. p., których wykonanie zamierzano w miesiącach następnych, a które mogą być przyspieszone. Ministerstwo kolei żelaznych zaznacza, że wobec niewystarczającej ilości taboru wogóle przy oczekiwanym na wiosnę wzroście przewozów aprowizacyjnych, koleje nie zawsze będą w stanie pokryć zapotrzebowanie wagonów i przewóz ładunków może doznać ograniczenia.

* PRZYWÓZ POMARAŃCZY BEZ OGRANICZEŃ. Ministerstwo przemysłu i handlu w celu obniżenia cen na owoce i w celu nawiązania stosunków handlowych z innemi państwami, postanowiło od dnia 21 stycznia 1922 roku wydawać pozwolenia na przywóz pomarańczy bez ograniczeń.

* O ZNIŻKĘ PŁAC. Z Poznania donoszą 21 b. m.: W związku z uchwałą Związku pracodawców w sprawie zniżki płac, daje się zauważyć ferment, grożący różnemi konfliktami. Między innemi odbyło się zebranie przedstawicieli związków zawodowych z delegatami Związku producentów rolnych Polaków i Niemców, na którem okazała się wielka rozbieżność zapatrywań. Producenci chcą zniżyć płace od 30—50 procent, pracownicy godzą się na 10 procent. Sprawę oddano do rozstrzygnięcia komisji rozjemczej. Odbył się cały szereg poufnych wieców, na których pracownicy wyrażali oburzenie z powodu projektowanej zniżki płac. Zwrócono się również o pośrednictwo do ministerstwa.

* POTRĄCANIE Z PŁACY NA RZECZ PODATKÓW. Z Bielska donoszą, że Związek fabrykantów w Bielsku uchwalił w sobotę, dnia 14 stycznia b. r., potrącać w roku 1922 robotnikom, zajętym w fabrykach członków Związku, 2 procent płacy na pokrywanie państwowych podatków od zarobków robotniczych. Związki robotnicze zgodziły się na powyższą uchwałę.

* BANK AUSTRO-POLSKI W WIEDNIU. »N. Freie Presse« doniosła, że w Wiedniu powstać ma nowy »Bank austro-polski«, celem ułatwienia stosunków finansowych i handlowych Austrji z Polską. Na czele banku stanąć ma dr Leon Biliński.

* PRZESILENIE W PRZEMYŚLE TKACKIM W CZECHOSŁOWACJI. Ciągła zwyżka kursu korony czeskiej wywołała przesilenie w przemyśle tkackim w Czechosłowacji. Szereg firm greckich odwołało dawniejsze zamówienia. W zakładach tkackich w Czechosłowacji zredukowano personal, w innych zaś ruch wogóle wstrzymano.

* ROZWÓJ STOSUNKÓW HANDLU SOWIECKIEGO. Z Moskwy donoszą: Operacje handlowe zagraniczne, wedle sprawozdań zamieszczonych w prasie, rozwijają się coraz bardziej. Liczba przekazów do dnia 15 grudnia zeszłego roku wynosiła 106 na ogólną sumę 33 miljonów rubli sowieckich, zaś do dnia 10 stycznia 1922 roku 819 na sumę 4 miljardów rubli.

LWOWSKA GIEŁDA ZBOŻOWA. (23 stycznia). Zebranie giełdowe licznie odwiedzane, ruch słaby. Poszukiwano zboża twarde i nasiona wiosenne. Podaż mała z powodu mrozów i trudnej komunikacji. Oferty w słomie prasowanej od 24—28 za 100 kg., paritas stacja województwo tarnopolskie. Większe transporty w koniczynie po 65.000. Ceny żyta silniejsze, natomiast mąki żytniej słabsze.

Zebranie giełdowe drzewne nieliczne. Poszukiwano deski sosnowe suche. Ofiarowano ceny 14, żądano 18. Do transakcyj nie doszło. Zapotrzebowanie w słupach telegraficznych. Podaż w deskach jodłowych i świerkowych.

Z TARGOWICY KRAKOWSKIEJ. Na targ od 14—20 stycznia br. spędzono bydła rogatego 871, cieląt 677, owiec i kóz 9, nierogacizny 1003, razem 2560 zwierząt. Płacono za jeden cetnar metryczny żywej wagi: bujaje od 12.100 do 24.400 mk.; woły od 14000 do 24.000 mk.; krowy od 8.400 do 22.000 mk.; jałownik od 11.800 do 22.200 mk.; cielęta od 18.000 do 24.000 mk.; nierogaciznę od 32.000 do 38.000 mk.; bitej wagi nierogaciznę od 40.000 do 57.000 mk. Ze spędzonych na targ zwierząt sprzedano: na konsumcję miejscową 2433 sztuk, na konsumcję innych gmin kraju 127 sztuk. W porównaniu ze spędami w przeszłym tygodniu było mniej 114 sztuk bydła, 284 cieląt, 1 baran i 1022 nierogacizny. Na zmniejszenie spędów wpłynęły znaczne zapasy z poprzedniego tygodnia.

Wiadomości giełdowe

Z GIEŁDY KRAKOWSKIEJ. Pod wpływem wiadomości z Warszawy, trwająca od szeregu dni hauss'a obcych walut i dewiz, załamała się. Ruch przekazowy odbywał się na Berlin bez zmiany. Wiedeń słabszy o 3 punkty, dolary szacowano niżej o 100 punktów, sensacją jest tylko dalszy, niebywały wzrost kursu korony czeskiej. Przekazami na Pragę robiono wczoraj o 6 punktów wyżej.

Rynek efektów nie wykazuje poprawy. Z akcyj przemysłowych zaledwie sześć gatunków w minimalnych obrotach po kursie utrzymanym. Tylko »Zieleniewski« słabsze o 300 punktów.

Akcje bankowe bez ruchu, z papierów procentowych kupowano 4½% listy zast. Banku hipot. po 106'25—107'25, oraz 4½% listy zast. Banku Małopolskiego po 106'25.

Cedula kursowa giełdy krakowskiej
z dnia 23 stycznia 1922

	ofiar.	żąd.
Polski Bank Przemysłowy	600'—	700'—
Bank Hipoteczny	950'—	1000'—
Bank Małopolski	650'—	700'—
Ziemski Bank Kredytowy	600'—	650'—
Powszechny Bank Kredyt.	350'—	400'—
Akc. Bank Związkowy	650'—	700'—
Bank ziem. dla kresów Łańcut	600'—	700'—
Polskie Tow. handlowe	675'—	725'—
Transakcja		690'—
Handl. Spółka akc. »Impex«	250'—	300'—
»Polski Glob«	800'—	850'—
»Żegluga Polska«	[illegible]	
Zieleniewski	5300'—	5500'—
Transakcja	5425'—	5400'—
H. Cegielski, fab. maszyn, Poznań	1900'—	2100'—
Transakcja		2025'—
Warsz. Ska akc. bud. parow.	1200'—	1300'—
Transakcja	1275'—	1300'—
»Trzebinia« fabr. masz. i narz. roln.	2050'—	2250'—
Zakł. amun. »Pocisk«	[illegible]	[illegible]
»Automotor« fabryka samochodów	1000'—	1100'—
Fabr. Portland Cementu Szczakowa	17000'—	18000'—
»Górka« fabryka cementu	4500'—	5000'—
Sierszańskie zakł. górn.	8400'—	8700'—
»Tepege« Tow. dla przeds. górn.	5150'—	5350'—
Transakcja		5250'—
Polska Nafta	1650'—	1750'—
Transakcja		1700'—
»Pezet« powsz. zakł. bud.	1000'—	1125'
Fabr. przetw. tłuszcz. w Trzebini	5500'—	5700'—
»Krakus« Zjedn. fabr. przetw. wysk.	2550'—	2750'—
Fabr. i raf. cukru w Chodorowie	3300'—	3400'—
Transakcja	3375'—	3275'—

Waluty i dewizy:

	Kup.	sprz.	czeki	
Dolary St. Zjedn.	3100'—	3300'—	3100'—	3300'—
Franki francuskie	250'—	270'—	260'—	285'—
Marki niemieckie	16'—	17'—	17'—	18'—
Transakcja				17'25
Korony austr.	0'38	0'40	0'39	0'41
Transakcja			0'39½	0'39
Korony czeskie	58'—	61'—	61'—	64'—
Transakcja			62'—	64'—

GIEŁDA WARSZAWSKA. (23 stycznia). 4½% Tow. kred. ziem. za 100 rubli trans. 274—272, sprzedaż 276, kupno 270, za 100 marek trans. 71—71'75, sprzedaż 73, kupno 70, 4% Warszawy trans. 306, sprzedaż 308, kupno 304.

Akcje warszawskie: Bank handlowy 2300, dla handlu i przemysłu w Warszawie 3500, Kredytowy w Warszawie 1—5 emisja 2750—2800, Warsz. tow. fabryk cukru 18000, Drzewny przemysł i handel 1275—1300, Lilpop-Rau-Loewenstein 2840, Ostrowieckie zakłady 4510—4515, Rudzki i Ska 1840—1850—1840, Starachowice 3850—3825, Zakłady żyrardowskie 53000, Borkowski 1200—1210, Bracia Jabłkowscy 1120—1125, Polska nafta 1760—1770, Żegluga 1575—1500.

Waluty: Dolary St. Zjedn. gotówka trans. 3300, sprzedaż 3250, kupno 3210, kanadyjskie trans. 3000, franki belg. gotówka trans. 256'50—254, francuskie gotówka trans. 257—265, sprzedaż 265, kupno 262, funty szterl. gotówka trans. 14000, marki niemieckie gotówka trans. 16'25, Gdańsk czeki trans. 16'85—16'50, Belgja czeki trans. 262'50—254, Londyn czeki trans. 14250—13950, sprzedaż 14100, kupno 13900, N. York czeki trans. 3250, Paryż czeki trans. 274—269'50, Praga czeki trans. 59, Szwajcarja czeki trans. 663, Wiedeń czeki trans. 41'50—42—41'50, sprzedaż 41'50, sprzedaż 41, Berlin czeki trans. 16'25—16'60, kupno 16'70, sprzedaż 16'70.

GIEŁDA WIEDEŃSKA. (23 stycznia). Renta majowa 112, austr. renta koronowa 112, renta lutowa 112, węg. renta koronowa 2700, losy tureckie 44000, priorytety kolei południowej 30160, Anglobank 20700, Bankverein 6950, Austr. Zakład kred. 8450, Bank depozytowy 4000, Laenderbank 27800, Merkury 4900, Unionbank 6420, Bank obrotowy 3400, Živnostenska 60.000, Kolej południowa 27700, Kolej północna 350000, Lwów-Czerniowce 29500, Koleje austr. 71.000, Alpiny 67950, Berg und Huetten 150.000, Krupp 36.500, Praskie tow. przem. żel. 175.000, Rima 29.500, Skoda 79.800, Zieleniewski 15.000, Apollo 37.500, Fanto 86.200, Gal. Karpaty 132.200, Schodnica 72.300, Siersza 23.900.

Kursa dewiz: Amsterdam 3799'50, Zagrzeb 3318, Belgrad 13270, Berlin 5097, Bruksela 79080, Budapeszt 1478'50, Chrystjanja 165.975, Kopenhaga 208.975, Londyn 48.790, Medjolan 43.990, Nowy York 10198, Paryż 83.480, Praga 19497, Sofja 6570, Sztokholm 257910, Warszawa 2'99—3'01. Dolary 9998, belgijskie 78360, bułgarskie 6095, marka niemiecka 5097, angielskie 43190, francuskie 82480, holenderskie 369.950, jugosłowiańskie tysiączki 13170, włoskie 43390, norweskie 162.075, polskie 297—299, rumuńskie 7295, szwedzkie 255.170, szwajcarskie 190.975, czeskie 19.497, węgierskie 1478'50.

GIEŁDA SZWAJCARSKA. (23 stycznia). Berlin 2'57, Holandja 187'50, Nowy York 515, Londyn 21'69, Paryż 41'75, Medjolan 32'50, Praga 9'10, Budapeszt 0'75, Zagrzeb 1'75, Warszawa 0'15, Wiedeń 0'15, austr. stempl. 0'08.

Kursa podane o godz. 11 przed południem przez szwajcarski Bank związkowy: Warszawa 0'15½—0'16½.

Końcowe kursa: Berlin 2'57, Holandja 187'50, N. York 515, Paryż 41'50, Medjolan 22'40, Bruksela 39'75, Kopenhaga 103, Sztokholm 128'25, Chrystjanja 80'50, Madryt 76'75, Buenos Aires 172'50, Praga 9'40, Budapeszt 0'70, Zagrzeb 1'75, Warszawa 0'15, Wiedeń 0'15.

GIEŁDA BERLIŃSKA. (23 stycznia). Dolary 201'95, belgijskie 1652'25, funty 859, francuskie 1623'25, włoskie 895, austr. stemplowane 2'40, rumuńskie 149'75, szwajcarskie 3960, czeskie 375'50, polskie 6'17, Amsterdam 7427'55, Buenos 69'90, Belgja 1368'40, Kopenhaga 4096'50, Sztokholm 5084'90, Helsingfors 381'60, Włochy 884'10, Londyn 861'60, Nowy York 204'04, Paryż 1623'35, Szwajcarja 3963, Hiszpanja 3031'25, Budapeszt 29'62.

ZWYŻKA MARKI POLSKIEJ. Środki zastosowane przez ministerstwo skarbu przeciwko podnoszeniu kursu marki niemieckiej okazują się skutecznemi. Kurs marki polskiej poszedł w górę. Zniżka marki polskiej w ubiegłym tygodniu, wedle doniesień warszawskiej prasy, spowodowana była częścią zapotrzebowaniem walut obcych na zakup surowców za granicą, zwłaszcza bawełny, częścią zaś masowem zakupieniem obcych walut przez agentów niemieckich którzy wykupili dolary i funty, potrzebne rządowi niemieckiemu dla spłacenia rat odszkodowawczych.

CZARNA GIEŁDA W WARSZAWIE. Z Warszawy telefonują nam: Na giełdzie wczorajszej nastąpiło przesilenie w kierunku zwyżki marki polskiej. Gdy jeszcze w sobotę płacono na giełdzie czarnej za dolara 3850 mk., w dniu wczorajszym notowano dolary po 3100—3200 mk. W tym samym stosunku spadły inne waluty obce.

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.
NAKŁADEM
WYDAWNICTWA „NOWEJ REFORMY“
Spółki z ogr. odp.

Nadesłane.

(Artykuły w tym dziale nie pochodzą od Redakcji)

Urzędniczka, pisząca biegle na maszynie, władająca biegle językiem francuskim w słowie i piśmie, znajdzie umieszczenie w zakładzie przemysłowym na wsi. — Utrzymanie, mieszkanie i pensja. Zgłoszenia własnoręczne do zarządu dóbr „Dobra", obok Limanowej. 466 1 3

Lustra stare, zepsute, używane, kupuje płacąc najwyższe ceny. Zakład szklarski S. Finkelstein, ul Mikołajska 5. 463 1 5

Poważna firma techniczna poszukuje na Borysław energicznego i ruchliwego zastępcy za wysoką prowizję. Zgłoszenia nadsyłać pod „Komisowy towar" do biura reklamy „Prasa", Kraków, ul. Karmelicka l. 16. 462 1 2

Garnitur klubowy, kanapki rozkładane, kanapa, otomany, do sprzedania. Ul. Kopernika 24. Tapicer 457 1 2

Za lokal frontowy w śródmieściu dam wysokie odstępne, albo też właściciela przyjmę do spółki, do bardzo popłatnego, eleganckiego interesu. Zgłoszenia pod „Jubiler-Warszawa" przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 458

Kupiówkę

nową, od 3—5 ton, do ciężarowego samochodu, sprzeda N. Klinger, Garaż, ul. św. Gertrudy 8. Mieszka: Kraków, Rynek gł. 11. 470 1 2

Automobile osobowe, ciężarowe, okazyjnie do nabycia. „Pilot", Lwów, Batorego 4. 147 9 20

Urzędnik handlowo-przemysłowy zmieni posadę. Zgłoszenia piśmienne pod „Zmiana" przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 387 3 5

Na karnawał!
Karnety karnawałowe ręcznie malowane po 50 Mk
poleca 405 3 5
Salon malarzy polskich HENRYK FRIST
Kraków, Florjańska 37.
Kupcy i komitety zabawowe otrzymują odpowiedni rabat.

Z powodu zwyżki marki polskiej, ceny fotografij znacznie zniżone. — Zakład fotograficzny „Marja", Kraków, ul. Szewska 20. Fotografje do legitymacyj, paszportów i t. d. uskutecznia się w 24 godzinach. 406 3 3

Technik
obeznany z pomiarami, mogący pracować samodzielnie, poszukuje posady, najchętniej w przedsiębiorstwie górniczem. Zgłoszenia pod „Technik" przyjmuje Administracja „N. Reformy". 415 3 3

Adwokat w Krakowie poszukuje rutynowanego koncypienta na przedpołudnie, oraz panny piszącej na maszynie, na cały dzień. Listy pod „Kancelarja" przyjmuje biuro ogłoszeń Hupczyca, Jagiellońska 7. 421 2 2

Kupuję garderobę męską, używaną, bieliznę i obuwie; płacę najwyższe ceny. Dobrowolski, Kraków, ul. Mikołajska 10. 48 9 20

Ważne dla kupców!
Przekładam na język francuski i vice-versa. Zgłoszenia pod „Traduction 8" do Hupczyca, Jagiellońska 7. 416 3 3

Zamienię mieszkanie, składające się z 4 pokoi i kuchni, z komfortem, we Lwowie, na takież w Krakowie, w okolicy ul. Karmelickiej lub Szewskiej. Zgłoszenia przyjmuje Fleischer, ul. Kremerowska 2, codziennie od godz. 3—6 po południu. 437 2 2

Fortepian
Stelzhammera, orzechowy, używany, do sprzedania w składzie fortepianów Heleny Smolarskiej, Wolska 7. 447 2 3

Kurs Esperanta 3-miesięczny rozpoczną wkrótce Kursa Języków, Starowiślna 37. Zgłoszenia codziennie. 446 2 3

Mała posiadłość ziemska do sprzedania, ewentualnie do wydzierżawienia. Zgłoszenia pod „Mała posiadłość" przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 443 2 2

10 DNI TYLKO

trwa obecnie u firmy „Tęcza" pranie bielizny z srebrnym połyskiem. — Wkrótce trwać będzie tylko 8 dni. 411 3 3

GUMY „MICHELIN" CORD

wszystkich dymensyj, z nowych transportów, po cenach zniżonych, oraz przybory automobilowe — poleca:

„ESHAPE"
Kraków, ul. Pijarska 4, Telef. 3476.
357 3 3

Ostrzegamy przed lichemi naśladownictwami!

Prawdziwy oryginalny
ŻUPAN - król likierów
:: z owoców leśnych ::
Prawdziwe oryginalne
NABÓJKA-NASTOJKENA
królowe likierów
z owoców ogrodowych.
B. Kasprowicz w Gnieźnie
Oddział w Poznaniu
ulica 27 Grudnia 10. 297 1 3

Jeneralny przedstawiciel na cała wschodnią i zachodnią Małopolskę:
Dr Z. Dzikowski i Ska, Kraków, ulica Jagiellońska L. 5

MAŁOPOLSKI ZAKŁAD ODZIEŻY W KRAKOWIE

poleca swe sklepy i magazyny tekstylne
w Podgórzu, przy ul. Nadwiślańskiej 12
jakoteż Szatnię
w Krakowie, przy ul. Szczepańskiej 3
sprzedaje hurtownie i detalicznie towary:
welniane i bawełniane na ubrania męskie i kostjumy damskie, cajgi, płótna białe na bieliznę, płócienka kolorowe, zefiry, drelichy, chustki duże i chustki na głowę, koce, gotowe ubrania męskie, płaszcze, kurtki, obuwie męskie, damskie, chłopięce i dziecięce.
300 4 0

Najwyższe ceny za garderobę męską, używaną, w lepszym i gorszym stanie płaci Schmaus, Kraków, ul. Szeroka 22. 129 9 10

Diesel motor
36 HP, złączony z dynamo maszyną, z tablicą rozdzielczą, baterją akumulatorów, do sprzedania. Cieszyn, Zarząd Komory cieszyńskiej. 408 3 3

Akademik poszukuje lekcyj. — Zgłoszenia pod „Sumienny" przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 346

68 68 68 68 68 68 68 68 68 68 68 68 68 68 68 68

W ubiegłym roku uzyskał śmy solidną pracą wynik: Niezadowolonego klijenta nie mieliśmy.

68 ulica Krowoderska L. 68 Kraków
biuro Bielskiej farbiarni R. Perschke
farbuje na lepszemi, zagranicznemi, nie spierającemi się barwnikami **solidnie, terminowo i tanio.** 213

68 68 68 68 68 68 68 68 68 68 68 68 68 68 68 68

Dzierżawa majątku.

Poznańczyk poszukuje dzierżawy większego majątku 1.500—3.000 morgów zaraz lub od dnia 1 lipca b. r.

Warunek: dobra ziemia i dobre budynki.

Zgłoszenia pod **Nr 428** przyjmuje Biuro ogłoszeń C. B. „Express", Bydgoszcz. 433 3 3

PRAWDZIWE
MYDŁO OGÓRKOWE
do wydelikacenia i upiększenia twarzy
Dra HNATOWICZA
Wszędzie do nabycia. 11 4 0

Buchaltera (ki)

do prowadzenia ksiąg i korespondencji, poszukuje się natychmiast. — Zgłoszenia pod „Biuro techniczne" do Biura reklamy „PRASA", Kraków, ulica Karmelicka l. 16. 423 3 3

Pierwszorzędne metalowe
ŻARÓWKI ELEKTRYCZNE
(oszczędnościowe) we wszystkich typach.
ZASTĘPSTWO i stale bogato zaopatrzony SKŁAD
Henryk Dortheimer, Biuro techn. i elektrotechn. Kraków, Św. Tomasza 8.
18 15 16

FUTRO MĘSKIE LUKSUSOWE

za bardzo niską cenę, bilard i duży dywan z wolnej ręki, do sprzedania. 102 4 0
HALA LICYTACYJNA, KRAKÓW, BRACKA 6

TACZKI ŻELAZNE »PRZEMYSŁ«
KRAKÓW-UL. ŚW. KRZYŻA 1
DOSTAWA NATYCHMIASTOWA. 26 3 3

Hurtowy skład win

w Bydgoszczy, wraz z nieruchomością, z eleganckiemi 3—7 pokojowemi mieszkaniami, jak również dużym składem świetnych, starych win, specjalnie Tokaj, okolicznościowo

do sprzedania.

Nieruchomość nadaje się również na każde inne przedsiębiorstwo fabryczne, gdyż posiada duże piwnice i pomieszczenia fabryczne.

Zgłoszenia możliwe w języku niemieckim pod WFO 1115 przyjmuje Biuro ogłoszeń Rudolf Mosse, Warszawa, ulica Marszałkowska 124. 473

SYNDYKAT ROLNICZY
w Krakowie, pl. Szczepański 6
przyjmuje zamówienia na
WĘGIEL
krajowy i górnośląski, w ładunkach wagonowych
po cenach oryginalnych kopalni.
438 2 2

!! NA KARNAWAŁ !!
poleca
TOALETY BALOWE I WIECZOROWE
również wykonuje suknie, płaszcze, kostjumy, według oryginalnych modeli, z materjałów własnych i dostarczonych 3 8 4 5
Helena Löffelholz, Kraków, ul. Grodzka L. 26

Kto dostarczy
węgla dąbrowskiego
tylko z kopalni Flora, Renard i Paryż.
Zgłoszenia pod **„Przemysł krajowy"** do Biura „Ruch", Kraków, ul. Szczepańska. 450

INŻYNIER-MECHANIK
z akademickiem wykształceniem (politechnika wiedońska), z 5-letną praktyką
poszukuje zajęcia
w handlu lub przemyśle. — Zapytania pod **„Inżynier 44"** przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 392 2 2

NAJLEPIEJ ZALECAJĄCY SIĘ HOTEL!
POŁOŻENIE CENTRALNE!
Hotel „GOLDENER ADLER"
Wiedeń, III., Radetzkystrasse 5.
Bezpośrednia bliskość „Uranji". Ceny umiarkowane.
469 1 4

Ważne dla przyjeżdżających do Warszawy!

Każdy obywatel, przyjeżdżający do stolicy, niechaj odwiedzi Dom handlowy Jan Pawłowski i Ska, Warszawa, ulica Wspólna L. 31, który udzieli bezinteresownie informacyj w każdej gałęzi handlu i przemysłu. Firma posiada stale na składzie wszelkie towary kolonjalne, oraz garnitury i buty. 468 1 2

DOM HANDLOWY „ORDON"
Spółka z ogran. odpow.
KRAKÓW, PLAC SZCZEPAŃSKI L. 9
poleca hurtownie i częściowo wszelkiego rodzaju artykuły domowo-gospodarcze, jak: mydła toaletowe, mydła do prania, pasty do obuwia, farbkę do bielizny i materyj, krochmal i błyszcz „Morawy", wyroby trzcinowe, ryżowe, włosienne, powroźnicze itp. 353 3 8
Ceny zniżone! Ceny zniżone!

MARMOLADY
do krajania, z jabłek, na cukrze, pierwszej jakości, w skrzynkach, tylko hurtownie, dostarcza:
Polskie Towarzystwo handlowe S. A.
ODDZIAŁ SPOŻYWCZY.
w Krakowie, ulica Sławkowska L. 1.

BANK MAŁOPOLSKI S. A. W KRAKOWIE
RYNEK GŁÓWNY L. 25.

Podwyższenie kapitału akcyjnego z sumy Mp. 112,000.000 na Mp. 200,200.000
przez emisję nowych 315.000 sztuk akcyj po Mkp. 280·— imiennej wartości.

Walne Zgromadzenie akcjonarjuszy Banku Małopolskiego w Krakowie uchwaliło dnia 25-go czerwca 1921 r. podwyższenie dotychczasowego kapitału akcyjnego z sumy Mkp. 112,000.000·— na Mkp. 200.200.000·—, przekazując Radzie zawiadowczej określenie terminu, oraz ustalenie szczegółowych warunków dla emisji tychże akcyj.

Na podstawie tego upoważnienia uchwaliła Rada zawiadowcza podnieść kapitał akcyjny Banku o Mkp. 88.200.000— przez emisję nowych sztuk 315.000 pełnowpłaconych akcyj po Mkp 280·— imiennej wartości.

Objęcie większości nowo wydać się mających akcyj zostało już z góry zapewnione, a na pozostałą resztę rozpisuje się, po myśli uchwały Walnego Zgromadzenia akcjonarjuszy z dnia 25-go czerwca 1921 r. i na zasadzie postanowienia p. ministra przemysłu i handlu oraz p. ministra skarbu z dnia 21-go listopada 1921 r., zamieszczonego w Nrze 270 „Monitora Polskiego" z dnia 26-go listopada 1921 r.

subskrypcję

na następujących warunkach:

1) **Dotychczasowym akcjonarjuszom** przyznaje się prawo pierwszeństwa do poboru nowych akcyj w ten sposób, **że za 2 dawne akcje, pobrać mogą jedną nową.**

2) **Przy korzystaniu z prawa poboru** należy przedłożyć dawne akcje, lub kwity tymczasowe, które zostaną zaraz zwrócone po uwidocznieniu na nich wykonanego prawa poboru.

3) **Prawo poboru wykonano i zgłoszone być może najpóźniej do dnia 15-go stycznia 1922 r. pod rygorem utraty tego prawa.**

4) **Kurs emisyjny nowych akcyj wynosi Mkp. 475·— dla dotychczasowych akcjonarjuszy, wykonujących prawo poboru, zaś Mkp. 600·— dla nowych akcjonarjuszy.**

5) **Przy zgłoszeniu uiścić należy** gotówką całą cenę kupna wraz z 6% odsetkami od ceny kupna od dnia 1 lipca 1921 r. do dnia wpłaty.

6) **Repartycję nowych akcyj** przeprowadzi Dyrekcja Banku według swego swobodnego uznania.

7) **Nowe akcje wydane będą** w swoim czasie akcjonarjuszom po zawiadomieniu o przydziale akcyj i po skonfekcjonowaniu sztuk za zwrotem potwierdzenia kasowego na uiszczoną wpłatę.

8) **Na wypadek nieprzydzielenia akcyj** Bank zwróci wpłaconą kwotę wraz z odsetkami w wysokości 4%.

9) **Nowe akcje uczestniczą w zyskach Banku** począwszy od dnia 1 lipca 1921 r.

10) **Zgłoszenia subskrypcyjne na nową emisję akcyj przyjmują do dnia 15 lutego 1922 r. następujące instytucje:**

w Krakowie: Bank Małopolski, Rynek główny 25; Filja Polskiego Banku Krajowego; Filja Banku Handlowego w Warszawie;
w Warszawie: Oddział Banku Małopolskiego, ulica Marszałkowska 154; Bank Handlowy w Warszawie; Bank dla handlu i przemysłu;
we Lwowie: Oddział Banku Małopolskiego, ulica 3 Maja 10; Polski Bank Krajowy; Oddział Banku dla handlu i przemysłu; Oddział Banku Dyskontowego Warszawskiego;
w Poznaniu: Bank Związku Spółek Zarobkowych; Polski Bank Handlowy; Bank Przemysłowców; Oddział Banku Handlowego w Warszawie;
w Łodzi: Oddział Banku Małopolskiego, ulica Moniuszki 4; 31 4 6
w Tarnowie: Oddział Banku Małopolskiego, ulica Krakowska 8;
w Stanisławowie: Oddział Banku Małopolskiego, ulica Sapieżyńska 10;
w Rzeszowie: Oddział Banku Małopolskiego, ulica Jagiellońska 3;
w Bielsku: Oddział Banku Małopolskiego, ulica Kolejowa 8;
w Zakopanem: Oddział Banku Małopolskiego, ulica Krupówki 36;
w Katowicach: »Deutsche Bank«, Filja w Katowicach; Spółka Komandytowa Feige & Co.;
w Królewskiej Hucie: »Oberschlesische Bankverein«;
w Wiedniu: Powszechny Austrjacki Zakład Kredytowy Ziemski; Austrjacki Zakład Kredytowy dla handlu i przemysłu

W Drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska L. 10. Rządca Drukarni L. K. Górski.